

د کتاب خانګر نځ

د کتاب نوم : ترهګر
ليکوال : محمد نعمان دوست
د چاپ کال : ۱۳۸۵ ل

ترهګر

ترهګر

يادونه :

په دغه کتاب هر هغه څوک چې دلنډې کيسې په فن کې مهارت ولري ، تبصره کولی شي ، پر
ځای او رغنده تبصرې ، نیوکې او وړاندېزونه به په راتلونکي کې را سره لا مرسته وکړي .
ایمل ادرس : numandost75@yahoo.com

تړون :

ټولو هغو کړېدلو انسانانو ته ، چې په ګڼو نومونو او څېرو ، په دغه ټولګه کې د راغلو کيسو د
کرکټرونو په توګه راڅرګند شوي دي .

مننه

که د ځوان ژورناليست عبدالمعید هاشمي ، مخلصانه هلې ځلې نه وای ، نو خدای خبر که دغه
ټولګه تر تاسو رسېدلې وای .

دوست

لړ لیک

له کیسو مخکې
بختور
محروم
ترهگر
غریب تنظیم
کون
پنځه ډزی
سرې دایرې
د مړي په جیب کې
خانداني
بې تصویره
سره لوپته
د دښتې په منځ کې
بې ځوابه
شرمېدلی
کاکل
نیمګړی اثر
سور پاکټ
زور ګیلن
بې کوره
چنار څنګه مات شو؟

د کيسو له لوستلو مخکې :

له نږدې درې لسيزو راهيسې په هېواد کې د جگړې وړي ديوان تېره غاښونه گرځي را گرځي ، په هرکام کې پر سينو پښې ږدي او په مړيو غاښونه خښوي .
هره خوا چيغې دي ، غلبلي دي خو اورېدونکو سره يا د بيان ځواک نشته اويا ورته تکراري اوازونه ښکاري .

همدا لامل دی ، چې دغو بې شمېره تراژيډيو ، د کاغذونو مخ ته لکه څنګه ، چې په کار ده لاره ونه موندله ، چيغې په هوا کې تاوې را تاوې شوې ، ستړې شوې او بيا هملته غيښې شوې .
د لنډو کيسو کومه ټولګه چې اوس ستاسو په لاسونو کې ده ، دا د همدغه شان غميزو خال – خال انځور دی .

خو ما په قصدي توګه هڅه نه ده کړې ، چې يو تراژيد اثر رامنځ ته کړم ، بلکې دغو چيغو او ساندو مجبور کړی يم ، ستړو ارواحو مې د زړه ورتګولی دی او د سوالګرو په څېر راته ځوړند سرونه درېدلي دي او تر هغې راته ولاړې دي ، چې ترڅو مې غم ورسره ژپولی نه دی .

ما د کيسو له کرکټرونو سره يوځای اوښکې تويه کړي او کله – کله خو يې دومره پرېشانه کړی يم ، لکه د خپلې کورنۍ غړی چې مې له لاسه ورکړی وي .
ما د جگړې د ډيو د غاښونو خرپا او د انسانانو په غوښو د هغه د شخوند غږ اورېدلی دی ، ماهغه چيغې هم اورېدلې دي ، چې ورونو او خويندو مې د ډيو په پنجو کې وهلې .
ماليدلي ، چې هغوی څنګه اخوا دېخوا لاس او پښې وهلې ، خو ډيو پرې هماغه شان خونېده او له رګونو يې وروستی څاڅکي زېښل .

نو که دغو کيسو مو معمولي هم زړه نری کړ ، د کيسې د فن او يا زما له خوايې مه گڼئ ، دابه د هماغه چيغو اثر وي ، چې د زړه له تله را وتلي دي .

۱۳۸۵ د مرغومي شپږمه

کابل ، د زمانخان کلا

بختور

په هغه ورځ ، تابه وې په امبولانسونو کې هم زړونه پیدا شوي وو ، په خپلو چیغو یې د وزیر اکبر خان روغتون ودانۍ بنسټوروله او په بامونو یې لکه د تپیانو وینې سرې رڼا ګانې تاوېدلې. امبولانسونه پوره لالهانده وو ، شېبه په شېبه دروغتون مخ ته درېدل او په وینو کې بدنونه ترې را ښکته کېدل .

په هغه ورځ له سرونو تور پاچ لنگوتي غورځېدلي وو او له پښو ، لاسونو ، ملاګانو او زنو راتاو ، وو.

د زګېرويو غرونه به تېز شول او بیا به یو دم د شهادت د کلمې غږ تر نیما یې واوړېدل شو او نوره به د څو شیبو له پاره چوپتیا خوره شوه.

شېبه وروسته ، بل امبولانس د چیغو له بد رګې سره د روغتون مخ ته ودرېد ، په بېړه یې د شاپته پرا نېستل شوه ، په وینو سور زلمی یې ترې را ښکته کړ ، په یوه پښه یې سره خپلۍ چې ځای ځای پرې سپین گل مېخونه وهل شوي وو پښو وه ، بله پښه یې له خپلۍ سره نه وه. دوا سکت ښي پلو یې دوه غټ سوري ښکا رېدل او د چپ اړخ کوچنۍ اینې یې لمر ته ځلېدلې .

مخ یې نه معلومېده . دواړه شونډې یې داور له تاوه بېرته شوې وې او مخامخ دوه غا ښونه یې ترې ښکا رېدل .

ورپسې یې بل ځوان ، چې پلن ټټر یې وو او له غنم رنګه مخ نه یې سوچه لنډه ریره راتاوه وه ، په ټایر لرونکي کټ کې واچو .

د کټ پر پښو او بازو ګانو لیکه — لیکه وینې را روانې شوې .

هغه ژر — ژر کین او ښي اړخ ته سر اړوه را اړوه او ژبه یې په وچو شونډو تېروله.

په نور بدن یې تپونه ، نه ښکا رېدل ، خو تر نامه لاندې نه یې په چټکۍ وینه راوتله . سر یې ودرېد ، سترګې پټې شوې ، خونا څا په یې داسې چیغه وکړه چې له هیڅته یې د ټولو زړونه سست کړل . هغه په چیغه کې څه لنډه جمله هم ووي ، خو څوک پرې پوه نشول ، دې چیغې مې هډونه ولېږول او نور مې د لیدلو وس با یلود .

له هغې وروسته مې تر ډېره له امبو لانسونو کرکه کېده ، شفا خانې مې په خوب لېدلې او دروغتون په لاره نه تلم .

نن چې څنگه خونې ته را غلم ، کټ کې وغځېدم ، لامې سترگې پټې شوې نه وې ، چې تېلېفون نه غږ پورته شو ، ور خطا شوم ، د تېلېفون غوږۍ مې را واخېسته : الو! سلام اليکم ، د قاري صيب مرکز دی ؟

ما يې غږ ونه پېژاند خو ، چې څنگه مې د هو ځواب ورکړ ، هغه وپېژاندم او بيا يې په سترې غږ ، چې د ژورې ساه اخيستلو اواز يې هم راته ، وويل :
های ، نا ځوانه ! پوره مياشت شوه ، پنځه نفر ه په يوه کوټه کې پراته يوو ، څوک موخبر نه اخلي ، کور والا خبر نه دي او تا سې انډيوالان تشه پوښتنه نه کوي او پسې زياته يې کړه :
دوزير اکبر خان شفا خانې دريم منزل ، د بني لاس اتا قو کې مې پوښتنه کوه ، نومره يې ماته هم نه ده مالومه .

سبا ، يوه بجه ورسېدم ، هره خونه کې ټپي ځوانان پراته وو ، چې څنگه مې بلې خونې ته سر ور دننه کړ ، نږدې وو ، چې له کټه را توپ کړي . ځان مې ور ورسو او را ټينگ مې کړ .
درې واړو ټپيانو راکتلې ، ټولوته مې ډاډ ورکړ ، مخامخ دوه تشو کتونو ته مې لاس ونيو ، ماوې دا څه شول ؟

هغوی لکه چې همدې پوښتنې ته په تمه وو ، سترگې يې ډنډ شوې ، غلي وو ، شونډې په غاښ کړې . ژړا يې غلې کړه خو په اوښکو يې وس ونه رسېد ، په خپلې پوښتنې پښېمانه شوم .

شېبه وروسته يوه زړه غټ کړ: هغوی يې همدا نن شپه رانه ووېستل ، او س به يې پرې خاورې اړولې وي . له دې خبرې سره درې واړو ښه په زوره وژړلې .

دژړا غږ له خونې ووت او ورسره سم ور پرانېستل شو ، يو ځوان ر اننوت ، خېره يې راته اشنا ښکاره شوه ، ټولو ته يې ډاډ ورکړ او بيا پر يو خالي چپر کټ لاس تر زنې کېناست . ټپيانو ټولو په هغه سترگې ونښلولې او دا سې غلي شول ، تا به وې د هغه په ليدلو يې هر څه هېر شول . هغه له زنې لاس لرې کړ ، ژوره ساه يې را ښکله ، ټولو ته يې وکتلې ، سترگې يې سرې شوې او بيا يې ووي: هغوی بختور وو ، کاشکې زه هم ... نوره خبره يې ستونې کې وچه شوه .

حیران وم ، کله مې ټپیانو ته ، چې سرونه یې خورند نیولي وو او کله ده ته چې سترگې یې په چټ نښلولې وې ، کتلې .

هغه له چټه سترگې ښکته کړې او ماته یې مخامخ کړې : ملا صیب ! ته ووايه له مانه بختور نه وو؟

هک پک شوم ، ملگرو ته مې وکتلې ، خو هغوی لکه چې په خبره پوه وو ، هماغه شان غلي وو ، زړه مې غوند کړ: نه ، هغوی دې خدای وبښي ، بختور ته یې چې ژوندی یې .

په دې خبره یې مخ سور شو ، سترگې را ووبستې : نه ، ته نه پوهېږې . زه بد بخته یم او بیا له دې خبرې سره له کټه را پورته شو . مخ په ما راغی ، له زړه مې یو خدای خبر و ، خنګ ته مې کېناست ، پر اوږه یې راته لاس کېښود ، سر یې وښورو : ته بختور نه پېژنې ، نه پېژنې او بیا یې له لږ دمې وروسته زیاته کړه :

په څه جرگو او ننوتو مې یو کال مخکې کوژده وکړه ، دا میاشت مې دواډه نېټه وه ، ټول خپلوان او انډیوالان مې د وا ده له پروگرام نه خبر وو . کورته تلم ، چې د جنګ تشکیل کې برابر شوم ، د هرې گولۍ لگېدو سره مې خپل واده یا دېده ، یو نا خاپه مې خنګ ته ډز شو ، سره لنډه پورته شوه اوله دې سره سم مې یو ه پرچه په گېډه او بله له نامه ښکته ولگېده ، اوس... نه ځان وژلی شم اونه کورته تللی شم .

ته نه پوهېږې زه بختو...

خبره یې نیمايي کې پر ښوده او له چیغې سره په منډه له خونې ووت .

کا بل — میر ویس میدان

۱۳۸۳ — ۳ — ۴

محروم

په کورکې له ټولو مشروم ، همدغه مشر توب راته غم جوړ کړی و ، ځکه زمور په ملک کې چې څوک مشر شي يابه په نورو ظلم کي او يا به پرې د نورو غم ور بار وي .

زه هم له دې دوهمې ډلې څخه وم ، د کور ټول لگښتونه ، د څارويو پالنه ، د ځمکې کارونه ... او هر څه ځما په غاړه وو .

همدا کارونه وو ، چې زه يې دژوند له خوږو بې برخې کړی وم او په ځوانه ځوانۍ کې يې راته دملا او پښو دردونه پيدا شوي وو .

ټوله ورځ مې پټيو کې په کار تېرېده ، کله خو به مې غرمۍ هم ، هملته ديوې پولې په سر له ستونې تېره کړه .

په هغه ورځ مې له ملا اذانه کار شروع کړ ، ما وې د سبا کار به هم ، نن خلاص کړم ، يوه ورځ به دمه شم ، خو زما دمه د خټ گرو دمه وه .

ماښام کور ته راننوتم ، د انگر منځ کې په شلېدلي کټ ، چې مور به وينځل شوي لوبښي پرې لمر ته ايښودل ، خور ور پرېوتم ، يوه سترگه خوب مې وکړ ، ډوډۍ ته يې پاڅولم . هم مې ډوډۍ خوړه او هم مې د سبا ناليدلې ورځ پر زړه گرځېدله . کله به مې ويل : د چای له څښلو وروسته کټ او بالښت اخلم او هماغه د سيند د غاړې چنار لاندې آن تر غرمو خوب کوم . کله به مې ويل نه ، هماغه د ملگري کور ته ځم او کله ...

زه لا په همدې خيالونو کې وم ، چې مور مې غږ کړ: بچی! دا څو یمه ورځ ده ، چې په کور کې دانه وچکی نشته ، په بوټو او پانو هم تنور اچوو او هم پخلی کوو ، له ډېرو پوکولو نه مې سر په درد دی .

يو شېبه مې سرشاته پر دېواله کېښود ، سترگې مې پټې کړې او د چنار سيوری او د ملگري کور مې سترگو کې تاو راتاو شو ...

جگ شوم ، تبر او رسی مې څنگ ته کېښودل ، زما څو نور گاونډيان هم غره ته تلل ، د چای پيال مې هماغه شان ډکه پرېښوده ، مونځ مې وکړ او بيا له تبر او رسی سره خپل کټ ته

وخوځېدم ، ماوې : همدا اوس ويده کېږم ، چې هر وخت هغوی غږ کړ راوینس مې کړی ، کټ کي وغځېدم او له غځېدو سره سم مې سترگې پټې شوې :

ما کټ د سیند غاړې ته ایښی و ، سیند ! لکه هغه چې هم ما غوندې له ژونده ستړی و ، له خولې یې شنه ځگونه بادېدل ، مخ په ښکته په بیر-بیره روان و .
یخ شمال به کله نا کله د اوبو مهین خاڅکي زما پر مخ راښیندل ، دواړه سترگې مې په سیند نښتې وې ، شاته مې د گامونو اواز شو ، په بل اړخ واوښتم ، هماغه ملگری موسکی ، خو لږ څه مرور غوندې ولاړ و . ورجگ شوم . ما لا څه ویلي نه و ، چې هغه په طنزیه شکل څو کرته د آفرین کلمه ، د سر په خاص حرکت تکرار کړه او بیایې زیاته کړه: همداسې وي ملگری؟ زه څومره بېمار شوم او تا یو ځل پوښتنه هم ونه کړه. زه غلی وم ، اخر مې ووې ، گرانه ! ډېر رایادېدلې ، باور وکړه هماغه یوه میاشت وړاندې مو چې لیدلي وو ، له هغې را وروسته دا لومړی ورځ ده چې دمه یم ، همدانن مې نیت و ، ښه شوه چې خپله راغلې . راځه کېنه ، چې د خپل ستړي ژوندکیسه درته وکړم . هغه کېناست خو لاما خپله کیسه نه وه پیل کړې ، چې چا وخوځولم ، پورته والوتم ، سترگې مې رنې کړې ، مور مې غږ کړ: هله زویه ! گاونډیان دې درته ولاړ دي . پورته شوم . پوه شوم چې په خوب کې هم د ژوند کیسه چاته نشم اورولی .

سترگې مې وموښلې ، رسی مې له ملا راتاوه کړه ، تېر مې پراوړه کړ ، مخ په غره وخوځېدو . لمر لا د غره د سر له ونو خپل مخ پوره نه و ښکاره کړی ، چې ورسېدو ، یوه شېبه په غټه او توره تېره دمه شوو ، بیا هر یو په جلا-جلا لاره روان شو . زه هم دغره ابلې ډډې ته لاړم . ملگرو مې لا کېدې نیمايي نه وه پوره کړي ، چې ما خپل لرگي پوره او ومې تړل . ونې ته مې تکیه کړل او بیا د خپلو ملگرو څنګ ته لاړم :

که خپه کېږئ نه ، زه به لږ مخکې لاړ شم ، تاسو ته خو زما حال معلوم دی . یوازې یم ، چې کارونو ته ځان ورسوم . ټولو خوښه راکړه ، په منډه لاړم ، کېدې مې په شا کړ . پخوانۍ لاره مې پرېښوده او په یوه لنډه او نالیدلې لاره ، چې په وچو وښو پوښلې وه روان شوم . ټوله لاره راسره د کارونو غم و ، ښه ستړی شوی وم ، په یوه شنه ونه مې سترگې نښتې وې او د هغې سیوری مې د دم ځای لپاره غوره کړ .

ور نږدې شوم ، خو لا پوره نه وم رسېدلی ، چې یو درز سره مې له پښو شنه لوخړه پورته شوه او بیا نور پوه نشوم .

خدای خبر خومره وخت به وتلی و! یو وخت ، چې مې سترگې پرانیستې ، ټول زما په شان پر کتونو پراته وو ، چا زگېروي کول ، چا شیبه په شیبه ژبه خوله کې ننوېسته او راوېسته . د چا لاسونه ، نه وو. د چا پښې او د چا هم د سترگو ځایونو کې سپینې پاغوندې ایښودل شوې وې.

زما خپل ځان ته پام نه و ، په پښو مې سپینه پرده ، چې د وینو خاپونه ورباندې وو ، خوره وه . یو وخت ، یو ډله خلک ، چې دنگ قدونه یې لرل او بل شان خبرې یې کولې راننوتل ، زموږ نومونه یې ولیکل او لا هفته پوره نه وه ، چې له خپل ملکه یې واړولو. هلته زموږ هر څه نوي او ښکلي وو ، د هغه ځای خونې ددې ځای په څېر په وینو لږلې نه وې ، هلته به په یوه کوټه کې یواځې یو یا دوه ټپیان پراته وو. ډاکټرانو پسې مو سترگې کړې نه وې ، وخت په وخت راتلل ، خوراک مو هم ښه شوی و.

یو وخت مې ځان ته پام شو ، ښی پښه مې له زنگانه ښکته نه وه ، د پښې په لیدلو مې ټوله بېوزله کورنۍ سترگو ته ودرېده ، خپل نیمگړي کارونه رایاد شول . واړه وروڼه ، زړه او بې وسه مور چې یوه لحظه یې هم بې له ما چاره نه وه را په زړه شوه ، بیا مې په خپله پرې پښه سترگې ولگېدې ، چیغه رانه ووته او په ځان پوه نه شوم.

شېبه پس مې سترگې پرانیستې ، د کټ اړخ ته مې دنګه جینۍ ولاړه وه ، سره طلايي وېښتان یې پر سپین او نازک مخ گډوډ پراته وو ، تردېره وخته یې پرما سترگې نښتې وې ، د هغې شنو سترگو کې اوبښکې لکه شین سمندر وخوځېدې ، نرۍ-نرۍ یې پرمخ راروانې شوې . ماوې که زما د بې وسۍ او د کور له یوازېتوبه چا خبره کړې ، زما هم سترگې ډنډ شوې ، زړه مې ډک شو ، هغې یو ځل بیا زما پښې ته وکتل ، شونډې یې په غاښ کړې ، په خپله ژبه یې څه وویل او بیاروانه شوه.

ما له هغه سړي څخه ، چې د هغې څنگ ته ولاړ و ، او کله - کله به یې د هغې خبرې موږ ته په خپله ژبه کولې وپوښتل: کاکا! دې ته خو تا زما د بې وسیو کیسه نه ده کړې؟

هغه بریتونو لاندې موسکې شو او بیا یې وویل: دا نجلۍ وایي ، چې زه ډېر تاسف کوم ،
خومره ښایسته او تنکې زلمی دی ، خو افسوس ! چې پښه یې پرې شوه او په ځوانه ځوانۍ
کې له ډانسه محروم شو .

۷۸-۵-۱۵

کابل

ترهګر

چې څنگه چورلکو په کلي وزرونه راتیت کړل ، له زرو برجونو کوترې داسې په هوا شوې ، لکه هغوی چې د سولې له منځه وړلو پسې راغلې وي .

شېبه په شېبه لږزونکو غرونو کلی خوځوه ، الوتکې به لکه وږي بازان په کلي غوټه شوې ، شېبه وروسته به څر کورونه اوشینکي باغونه لنبو په غېږ کې پټ کړل او څو سترې ارواګانې به هوا ته پورته شوې .

لږ وروسته چورلکې پناه شوې ، خلک په منډو وو ، یو شور جوړ وو ، تر دیوالونو لاندې بدنونه ښکارېدل ، لا به ترې خاورې لرې شوې نه وې ، چې زګېروي به غلي شول . مور یو ماشوم ، چې وچه ډوډۍ یې هماغه شان په ورومنګولو کې ټینګه نیولې وه ، له لوتو راووبست ، لا مو ورته زنه تړلې نه وه ، چې دوه ځوانان په منډه انګر ته راننوتل : په یوه خوله یې غږ کړ : هغوی ټول نه شته ...

یو بل ته مو وکتلې ، یوه وویل : دوی لکه چې د ګلاب کورنۍ ښيي . ګلاب کره ، له څو کلونو وروسته زوی شوی و ، د کلي خلک ورته غونډ شوي وو ، په منډه یې بې وره انګر ته ، چې له خونو یې شنه لوګي پورته کېدل ور ننوتو . ټولې خونې ړنګې وې ، تا به وې چا تازه قبرونه سپړلي ، ځای - ځای هډونه پراته وو ، تر ونې لاندې له غورځېدلې زانګو لوګي پورته کېدل ، یو تور شی په کې پروت و . تر ماښامه مو لوتې واړولې را واړولې ، خو مکمل جسدونه مو پیدا نه کړل ، د ښځو او نرو د غوښو توپیر نه کېده .

د کلي ملا صیب وویل : د ا شهیدان دي ، کفن او غسل ته ضرورت نه لري ، ټول یوځای راټول او ښخ یې کړئ . سهار وختي ، ټول همدې انګر ته له قران شریفونو سره راټول شوو ، چې ختم نه خلاص شو ، یوه سپین ږيري غږ کړ :

په دې کاپرو اعتبار نشته ، راډو چالان کړی ، بیا خوبه بمبار نه کوي .

له خو لنډو خبرونو وروسته ، يوه خبر کې زموږ دكلي نوم واخيستل شو ، ټول راډيو ته رانږدې شوو .

خبريال له يوه چاسره په همدې اړه خبرې کولې ، که څه هم موږ د هغه په خبرو نه پوهېدو ، خو د هغه لنډې - لنډې خبرې ترجمه کېدې .

هغه وويل: په دې کور کې يوه ډله ترهگر د جگړې د پلان لپاره راټول شوي وو ، زموږ استخباراتي سرچينو کشف کړل او مخکې له دې چې بريد وکړي الوتکو تباہ کړل . موږ کله يو بل او کله سوزېدلي ځانگو ته کتلې او راډيو هماغه شان چالانه وه .

کابل ، د ليندۍ پنځمه ۱۳۸۵

يادښت :

«دغې کيسې (غريب تنظيم) سوژه راته په ۱۳۶۸ کال کې پيداشوې وه ، فو هغه وخت ما لنډه کيسه نه پېژنله ، په ذهن کې مې وه او شافووا لس کاله وروسته مې وليکله .

په ۱۳۸۳ کې رانه ورکه شوه ، دومره پرې فېه شوم لکه ډېر نږدې فېل چې له لاسه ورکړم ، فو افر راسره ذهن ياري وکړه او له ورکېدو دوه کاله وروسته مې بيا له سره وليکله .

غريب تنظيم

هسي خو پاکستان ډېرې سرې او شنې سيمې هم لري ، خو ، چې زموږ مهاجرو په برخه وچ سپېره ډاگونه او سپېرې دښتې رسېدلې وې ، نو ، چې اوس هم څوک د هغه ملک نوم واخلي ، په زړه مو گرمي را ننوځي .

زموږ مرکز ، په همدغه شان يوه سپېره دښته کې و . مخامخ د وچ خوږ په غاړه سپېره ونه ، چې تندې له قده غورځولې وه ، ولاړه وه . شاوخوا يې گور او اغزن بوتې په ځمکه خلم پراته وو .

دښته ارامه وه ، کله نا کله به دڅو خړو مرغيو ، چې په هوا کې به يې وزرونه رپول غرونه ، راغلل .

مرکز په لويه خټينه کلا کې ، چې پر ديوالونو يې اغزن سيمان لگېدلي وو او لويه اوسپنيزه دروازه يې لرله ، جوړ و .

دې کلا ته به يواځې اسيزو (ISUZU) لارې د مهماتو او وسلو وړلو راوړلو پسې راتلې او کله — کله به د امر صيب لنډ کروزر ، هم مرکز ته راننوت .

نن ، چې څنگه د مازيگر لمانځه نه خلاص شوو ، هملته په غوږېدلې پلاستيکي سترنجې راتول شوو .

يوه ، وويل : داڅو مه مياشت ده ، چې لکه ليوان په دښته کې پراته يوو ، خدای خبر ! کورونو کې به مو څه حال وي ؟

بل غږ کړ : بېماره ميرمن مې ، کور کې له بوډا پلار سره پرېښې ده ، خدازده که څوک ورسره پور هم وکړي ، پردی ملک دی .

زما خواته ناست ملگری ، چې تر دې دمه غلی و ، خوله پرانېسته : په خبرو څه نه کېږي ، کمکي اختر خو همدلته تېرشو ، لوی ته شل ورځې پاتې دي ، دا وار ، چې امر صيب راغی ، په يوه خوله ترې تنخوا غواړو .

موږ لا همدې خبرو کې وو ، چې پيره دار لويه دروازه پرانېسته او دامر صيب تورو بښينو والا لنډ کروزر راننوت .

په لاس کې يې تسبیح وې ، د تسبو له دانو څخه يې شونډې ډېرې خوځېدې ، ټول ورته ودرېدو ، هغه د لاس په اشاره د کېناستو هيله وکړه او بيا يې وويل :
 افرين ! جهاد همدا تاسو په څېر صابرو ، او حوصله ناکو ځوانانو ته اړتيا لري .
 زه پوهېږم ، چې له څلورو مياشتو راهيسې مو تنخوا نه ده اخيستې ، خو څه وکړم ؟ تنظيم غريب دی .

که تاسو دې ارامه دښته کې حوصله ونه کړئ ، نو په سنگرونو کې به مجاهدين د گوليو باران ته څنگه حوصله وکړي ؟ ؟

د امر صيب خبرو زموږ ټولې غوښتنې په خوله کې وچې کړې .
 هغه د وسلو ډيپو گانې وکتلې او بيا يې سپرې دښته يواځې موږ ته پرېښوده .

xxxxxx

گرمي مخ په ډېرېدو وه ، بيرون سيوری نه و او په کوټو کې زړونو سستي کوله .
 زموږ يو ملگري خو بالکل د گرمۍ تاب نه لر ، کله ناکله به بېهوښه کېده هم .
 نن شپه مو هغه ته په پکي وهلو تېره کړه ، لاندې خادرونه به مو ورته په سر او پښو اېښودل ، ټول ورخطا وو .

چې سهار چای ته راغونډ شوو ، يوه همدې ملگري ته لاس ونيو : دا کمبخت لکه چې ،
 مړشي . بل زياته کړه : نن د امرصیب د راتگ ورځ ده ، چې راغی نوره ورسره خبره سپينه وو ،
 ډيپو کې ، پکي ، جنراتورونه او تيل شته ، که تنظيم تنخوا ورکولو ته غريب دی ، نو
 دومره خو کېږي چې موږ يو څو ساعته جنراتور چالان کړو .

د هارنډ غږ شو او بيا سمدلاسه دروازه په دواړو پټونو خلاصه شوه ، امرصیب مخ په موږ
 راغی ، غاښونو کې وچکۍ واهه ، چې نږدې شو وچکې يې وغورځو او تسبیح يې له جيبه را
 وه و پستې :

د خدای بختور ! ستاسو په دسترخوان خو وچه ډوډۍ شته ، د مجاهدينو به څه حال وي ؟

داځل ترې زموږ يوه ملگري د خبرو تار ونيو :

امر صيب ! گرمي ته طاقت نه کېږي ، جنراتور ، تيل او پکي شته ، يواځې ستا اجازه په کار
 ده .

هغه په پیره لاس راتېر کړ: تاسو د حضرت بلال (رض) له کیسو خبر یئ؟ هغه جلیل قدر صحابي و، کفارو به د عربستان په گرمو شگو لنډغر ځملاوه او بیابه یې درنه تېره ورته په گېډه کېښوده. خو هغه بیا هم له خپلې مقدسې عقېدې وانه وښت. نیکبختو! دا دښته له میدان بدره گرمه نه ده او نه تراوسه تاسو د صحابه کرامو په څېر په گېډو پسې ډېرې تړلي دي.

دا جهاد دی او هغه هم د شوروي په څېر سوپر پاور سره. که تاسې دومره نازولي شئ، فکر نه کوم که دا مبارزه نتیجه ورکړي.

هغه په یوه ساه، د کربلا واقعه او بیا د یزید پر وړاندې د امام حسین (رض) او دهغه د ملگرو مقاومت، د هغوی ولېرې او تندې بیان کړې.

امریب، د سورت انفال څو مبارک ایتونه تلاوت کړل او لایې ترجمه خلاصه نه وه، چې یوه ملگري چیغه کړه: زر کوئ قدوس مړ کېږي.

ټول د هغه اوسپنیز چپرکت ته ودرېدو، هغه سترگې درولې وې، رنگ یې تک ژېړ اوښتی و او له بدنه یې تپونه پورته کېدل.

امر صیب، زړه نازړه د هغه پر تنده لاس کېښود او بیا، چې موږ شور جوړ کړ نو، وې ویل: هغه سره دوه درې کسان مو تر ته وڅېړئ!

مو تر ته په ختلو راباندې خپلې خولې یخې ولگېدې، قدوس هم سترگې وغوړولې، ورو-ورو په کې رنگ وچلېد.

له دښتې ووتو، د مو تر درزا غلې شوه، شیبه وروسته له عمومي سړکه په یوه نرۍ پخې لارې تاو شو.

د روزه بېرته شوه، د دروازي خواته کوټې ته ننوتو: سره غالی په کې غوړېدلې وه، پر توشکو او بالښتونو هم قالینې پرته وې.

د مېز پر سر، کوچینی جاپانی پکی اېښودل شوی و او له مخامخ دېواله سره هوا راوتله.

امر صیب د څنګ ته ناست میلمه پر اوږه لاس کېښود: خپله کوټه کې مې هم اړکندېشن او پکی دواړه لکولي، عجیبه عادت لرم، کله مې دومره گرمي ور خطا کړي، چې دواړه چالان کړم او کله بیا یواځې پکې ته هم گوزاره کوم.

هغه لاهماغه شان خپل عادتونه بیانول، چې کورکې شور شو او د هلۍ کوټې اور واخیست غږ راغی، په منډه ووتو، امر صیب د ننه لار او موږ د حجرې خواته تیار سئ ودرېدو.

چې څنگه مې ښي لاس ته وکتل ، سيمي جالي راتاوه ، وه او د غټې زراعتي غوا مخ ته
پراته شنه واښه د پکي شمال خورول .

۱۳۸۵ ، د ليندۍ ۱۶ مه

کابل ، د زمانخان کلا

کون

چې څنگه مې ور بېرته کړ او د خونې په دیواله مې سترگې ونښتې ، خو له مې پرې خلاصه کړه :

بابا! څه لت د خدای یې ؟ دومره خوناتوانه ، نه یې . له سهاره په دې یوه دیواله نښتې یې ، تر اوسه یې اخیر تمام نه دی . د کوتې له دیواله دې د برلین دیوال جوړ کړی ، بدبخته !

هغه یواځې د وره بېرته کولو په وخت کې سترگې را واپړولې ، له دېواله د هغه مخ ډېر په خټو لړل شوی و . بېرته یې مخ واپړو ، د گل مالې له مخه یې په لاس خټه لرې کړه او بیا یې پر دیواله راکش کړه .

ما ور په گرز سره پورې کړ او په زوره مې وویل : که تر مازیگره دې کار خلاص کړی نه و ، بیا راته په وره قدم کېنږدې .

که څه هم د هغه گناه نه وه ، د دیوالونو پخڅې کړې وږې او نا وارې وې . هغه کې هم پخوانی زورنه و پاتې ، سپین ږیری شوی و ، خو ماته هم د مزدورانو کمی نه و ، هره ورځ به د وره مخ کې راته څو تنه د کار په تمه ولاړ وو .

او بل ما خپلې سپکې سپورې او هر څه اپلټې ځکه بې پروا ویلې ، چې هغه په کلي کې په کونا ماما مشهور و او د کونا ماما لقب هغه ته دومره شهرت ورکړی و ، چې اصلي نوم یې له خلکو هېر و .

کله — کله به مې ، چې ډېر رد و بد ورته وویل او بیا ، چې به مې د هغه په سپینه تار — تار ږیره نظر ولگېد ، وبه شرمېدم ، ځکه زه دهغه مخ کې لوی شوی وم . خوبیا به مې له ځانه سره ویل : هسې هم کون دی نه یې اوري .

xxx

شپه مې پخواني کور کې تېره کړه او سهار وختي نوي کور ته لاړم . سیده د هماغې خونې په لور وخوځېدم . چې څنگه ورنږدې شوم ، نو هغه له کوتې راووت ، په سره گلداره دسمال یې ملا شخه تړلې وه او په خټو ککړ سطل یې لاس کې و .

چې زه يې وليدم سطل يې کېښود ، مخامخ خونې ته يې لاس ونيو ، سرمې ور دننه کړ ،
ډېره ښه يې اخير کړې وه .

زړه مې وې راځه مننه ترې وکړه او پروڼې ښښه ترې وغواړه ، خو دا کار راته د ځان سپکاوی
ښکاره شو .

هغه زما سترگې څارلې او چې کله يې په کې د غوسې ښښې ونه لېدې نو رنگ په کې وچلېد ،
د شونډو له منځه يې ژېړ غاښونه ښکاره شول او بيا يې د خټو سطل پورته کړ .

هغه نن يو ساعت مخکې په کار پيل کړی و ، زه هم تر ډېره وخته ور سره ولاړ وم او د
هغه کار مې کاته ، ښه په بېړه يې لاس خوځاوه .

د کونج ديوال يې نيمايي خلاص کړ ، گل ماله يې کېښوده ، په خټو ککړ لاس يې جام له
گړي ډک او په سر يې را واړو .

غوښتل يې چې لږ ساه واخلي ، خو چې په ما يې سترگې ولگېدې ، چټک جگ شو او
سطل يې بيا له خټو ډک کړ . زما سترگې لاهماغه شان په دېواله نښتې وې ، چې شاته مې
درب شو او چې ځان ته مې وکتل ، نو جامې مې د خټو له خاپونو ډکې وې .

زر جگ شو او چې زما سپين کالي يې په خټو وليدل ، په رپاشو. ما بيا سترگې پرې راوه
وېستې : په غضب ککړ شې! کون خو خداى (ج) کړې ، په دې سترگو دې څه بلاو لگېده ؟
او بدبخته ! هغه هماغه شان رپېده .

ما وې دادى پوره نهه بجې دي ، زه کور ته ځم ، کالي بدلوم او ځان سره د غرمې ډوډۍ هم
راوړم ، که تر هغه وخته اخېر خلاص نه و ، بيا گيله ونه کړې .

کور ته راغلم ، کالي مې بدل کړل ، چاى مې وڅښه او چې کله د ساعت ستن په دولسو
درېدله نو دىگ بخار ، کاسې او ډوډۍ مې راواخيستل روان شوم ، موټر مې د کلامخې ته
ودراوه ، شيان مې رابنکته کړل ، د انگړ د منځ په سوپه کې مې په اوار گيلم کېښودل او بيا
مخ په خونه غلۍ _ غلۍ روان شوم :

هغه هماغه شان په بېړه لگيا و ، چې زما سيورى يې وليد ، مخ يې راواړو: ډېره خواري مې
وکړه ، والله که مې دمه کړې وي ، دادى دوه لوېشتې ځاى پاتې ، نور ختم دى .

ماغړ ونه کړ ، زړه مې نرم شو او بېرته ووتم . دستر خوان مې وغوړاوه ، کاسه کې مې ډوډۍ ماته کړه ، هر څه مې برابر کړل ، ور نارې مې کړې : ماما! راځه پرېږده يې! هغه له کوتې غږ کړ: ښه ده بچي کار هم تمام شو.

دده غږ نه و ، سم توپان و ، د شرم خولې مې پر بدن راماتې شوې . هغه راووت ، له ملایې دسمال خلاص کړ او باندې لښتي کې د مخ او لاسونو په وینځلو لگيا شو.

ما ته خپلې تېرې سپکې سپورې يوه — يوه رايادېده . دواړو په يوه کاسه شروع وکړه ، هغه وويل : بچي! تا به جلا خوړلې وه ، ما سره به مزه درنکړي ، مزدور سړی يم .

خو زما سترگو د پورته کتلو وس بایلولی و . ډوډۍ مې په څه خواری وخوړه ، دسترخوان مې ټول کړ ، د هغه پیاله مې له شنه چایه ډکه کړه ، زړه مې غټ کړ: ماما! ما پروڼ خومره په زوره خبرې کولې ، يوه دې هم وانه ورېده ، نن دې اول غږ واورېد او بیا له کوتې راووتې ؟ هغه ماته ځیر — ځیر وکتلې ، په ږیره يې لاس تېر کړ ، موسکي شو او بیا يې سترگې اخوا دېخوا وگرځولې :

گله ! زه کون يم ، باید کون وه اوسم ، خو ستا پروڼۍ خبره دروغ وه . زه خدای نه يم کون کړی ، ما ... غلی شو.

د زړه درزا مې نوره هم زیاته شوه ، ماوې که په ځمکه ننوتم ، خو کار شوی و . ښه شېبه دواړه غلي وو ، ما بیا فکر په ځای کړ :

نو چا کون کړې ؟ هغه بیا څو ځلي له نظره تېر کړم : چې نه مې پرېږدې نو غوړ شه : کله چې له بدې ورځې ، ماته خپل کلي کې د ناستې ځای پاتې نه شو ، نو ستاسو کلي ته په کډه راغلم ، ما نه هر څه پاتې شول خو یواځینې شی ، چې راسره و زما غیرت و . دې کلي کې مې ډېرې تر څې شپې تېرې کړې ، په لومړیو وختو کې ، چې به چا کار ته بوتلم ، چې سپکه خبره به مې ترې واورېده ، نو کار به مې پرځای پرېښود او ترې روان به شوم ، خو تر څو ؟ ماشومانو ډوډۍ غوښته ، ونه شوه ، اخر مې ځان کون کړ ، تر څو خلک راته بې غیرته ونه وایي ، اوس له هماغه وخته راهیسې راته خلک کون وایي .

۱۳۷۸ کابل

پنځه ډزی

د جلرېز د تکانې غر ، تورو ورېځو داسې پټ کړی و ، تابه ویل کومې کونډې خپل ماشوم تر پورني لاندې نیولی دی .

کلیوال ورخطا وو ، ټولو مخامخ غره ته کتل ، چا ویل که ورېځه همداسې وي ، نو د باران امکان دی او که باران وشو ، نو سیلابونه به بیا ، خونې ړنگې کړي . خو څوک په دې باور و ، چې توره ورېځه په پورته کېدو ده او بیا به د تېرو ورځو په څېر واوره پیل شي .

غرمه مهال ، د ورېځې له خټې لکه سپینې مچۍ واوره ورېدل پیل شول . ډېر ژر ، د جومات مخه د کلي له خلکو ، چې د حسن علي د پنځه ډزي ټوپک په ننداره بوخت وو ، خالي شوه او د دعا په کولو نږدې حجرې ته ننوتل .

حسن علي له ډوډۍ خوړلو وروسته خپل ټوپک را واخیست ، د جیب دسمال یې پرې تېر کړ او بیا یې په خندا وویل : ماما ! دا هغه ټوپک نه دی ، چې اول به مو د خولې له خوا دارو ورغورځول ، بیا به لتو پسې گرځېدو ، هغه به مو په څه خواړۍ د سیخ په زور ور تخته کړې ، پټاقي به پرې نصبه شوه او بیا به ډز ته آماده شو .

ماما ! دا د سترگو په رپ کې کار کوي ، له دې خبرې سره سم په حجره کې ناست کسان ، چې د ټوپک لیدلو لپاره راغلي وو ، حسن علي ته نږدې شول او دهغه ټوپک ته یې په ځیر — ځیر کتل .

حسن علي ، خپلې مخې ته ټوپک ودراره او گېټ یې ژر- ژر کښه . له هر کش سره مرمۍ اخوا دېخوا غورځېدلې ، خلک حیران وو . حسن علي ، د ټوپک شا ژور راخلاص کړ او مرمۍ یې بېرته ځای پرځای کړې .

جعفر ، چې تر دې دمه یې ټوپک ته کتلې را وړاندې شو : څومره ځای پورې یې گولۍ رسېږي ؟

حسن علي موسک شو او په اوږه یې ټپ ورکړ : څومره چې دې سترگې کار کوي . مرتضی وویل : ځیر ، دا چې سړي سره وي ، نو لیوان پرې نه شي راتلی ؟ هغه په غرور وویل : لیوان خو لا څه ، چې د غره زمریان نه شي راتلی .

تر تېر مازیگره ، د حسن علي د ماما په حجره کې د نوي پنځه ډزي ټوپک په صفتونو خبرې روانې وې .

واوړه درېدلې وه ، حجره کې ناست کسان بيا د — جومات مخې ته راووتل ، حسن په ښي لاس کې ټوپک او په چپ لاس کې يې د آس قیضه نيولې وه ، د خلکو منځ ته د خدای پامانۍ په نیت راغی .

خو د کلي سپین ږيرو خوښه نه وه ، يوه وویل : ډېر ځنډ واوړه وړېدلې ده ، داوخت د غرونو وږي لیوان لارو ته راکوزېږي ، هسې نه چې ... !

حسن علي خبره ور پرې کړه ، ټوپک يې له اوږې رابښکته کړ ، پورته يې کړ : دا ټوپک او بيا يې آس ته وکتلې : او دا اس ! د غرونو پرانگان خو دې راشي .

يو بل سپین ږيري وویل : ځوانه ! تور ماښام دی ، ترڅو کلي ته رسېږې ، نیمه شپه به وي ، تاته لیوان څه ښکاري ؟ او بيا هغه دا وخت ډله — ډله گرځي ، کوم يو به ترېمۍ کې ژر وولې ؟

حسن علي ، بيا په خندا شو : بابا ! ددې ټوپک له خولې سور اور بادېږي ، له ډز سره به يې لیوان څه ، چې ټول ځناور غرونه پرېږدي او بيا له همدې خبرې سره يې د آس قیضې ته ټکان ورکړ .

د آس له سومانو واوړې بادېدلې او د سترگو په رپ کې له مخامخ غونډۍ پناه شو . خلکو خپلو کې خبرې کولې ، چاویل : دا توره شپه ، په دې ژورو خوږونو کې له وږو لیوانو تېرېدل له امکانه لرې ده .

او چا بيا د هغه د ټوپک صفتونه کول . شېبه وروسته خلک یو-یو کورونو ته روان شول . يوه سپین ږيري په تلو — تلو کې وویل : حسن علي خپل آس او ټوپک ته ډېر غره دی ، خو خدای خبرکه روغ ورسېږي ، دا لیوان ماته معلوم دي . بل وویل : بيداره اوسئ ! که ډزې مو واوړېدې ، سبا ورپسې ورځو ، حتما به څه پېښه شوې وي .

لا خلک ویده شوي نه وو ، چې د ډز يو ډوب غبر راغی ، شېبه وروسته بل غبر وشو او بيا همداسې پنځه غرونه واوړېدل شول .

د حسن علي ماما ورخطا له کوره ووت ، د کلي خلک يې راټول کړل ، ټولو وویل : اوس مو تگ گټه نه لري ، هر څه چې شوي ، شوي ، سهار وختي به يې غم وخوړوو .

سهار وختي خو کليوال ځوانان له تورو او خپلو زرو توپکو سره په آسونو سپاره شول او د حسن علي د آس پلونه يې تعقيبول .

خو خوړونو څخه تېر شول او چې څنگه بل خوړ کې تاوېدل ، نو سره واوره ښکاره شوه .
ځوانانو ، قيصې را کش کړې ، په سپينه واوره سره ليکه غځېدلې وه او بيا د يوې تيرې څنگ ته سوري گېډه ليوه پروت و .

خو گامه وړاندې بل لېوه ، چې له وچلي يې ماغزه راوتلي و ، پروت و .
ښه وړاندې لارل او چې څنگه د يوې لويې پرځې خواته ور نږدې شول ، يو وېرونکی اواز تر غوږو شو .

په آسونو سواره ځوانان ځای پرځای ودرېدل ، لېوه چې په گېډه يې گولۍ خوړلې وه ، تاو راتاو کېده او له درده يې چيغې وهلې . يوه ځوان د آس له سره په ښه کړ او غلی يې کړ .
نور هم وړاندې لارل ، تور زين پر واورو پروت و ، ځلميان ورخطا له آسونو رانېکته شول ،
خو گامه اخوا سپين غټ — غټ هډونه ، چې لا پرې څه ناڅه غوښه پاتې وه ، اخوا دېخوا پراته وو .

د ټولو پښې سستې شوې ، يو ځوان نور هم مخکې لاړ او له يوې ناڅاپي چيغې سره سم ،
پر واوره را پرېوت .

نورو ورمندېه کړه او ټولو پاتې پنځه ډزي توپک او چرمي موزو ته ژړل .

کابل ، ۱۳۸۴

سرې وایرې

په مدرسه کې مې دوهمه اونۍ په پوره کېدو وه ، خولا مې د زړه ملگری نه و پیدا کړی . دا ځکه ، چې یو ازېتوب مې خوښ و ، غلی به چېرته ناست وم ، کله به مې کتاب کوت او کله به په خپلو سوچونو کې ورک وم . ماته خپلې تنه یی او زموږ استاد (شیخ) ته زما دغه عادت خوند ورکاوه .

د جمعې مبارکه شپه وه ، د ماسخوتن له لمانځه وروسته په عربي دعاوو کې چې په (اللهم) پیل کېدې ، د عراق ، فلسطین ، کشمیر ، چېچنیا او افغانستان مجاهدینو بریالیتوبونه وغوښتل شول .

د دعا له پای ته رسېدو نه وروسته ، لسو — لسو طالبانو په خپله ناسته داېرې جوړې کړې .

شیخ زموږ داېرې پلو راغی ، ټول ور پورته شو و . د هغه لکه چې زه یې ښکار وم ، سترگې یې را باندې نښلولې وې . یو حدیث او دانفال سورت څو مبارک ایتونه یې تلاوت کړل او بیا یې په بیت المقدس کې صلیبي جگړې او هغه مهال په مسلمانانو شوي ظلمونه ، د اسرائیلو په ټانکونو د فلسطینیانو کورونه وړانول ، د عراق د ابو غریب او د گوانتا نامو زندانونو د نه اورېدو نکلونه شروع کړل ، لهجه یې ورو- ورو جدي کېده او له خولې پرته یې لاسونه هم په حرکت راغلل .

ټول غلي وو ، یو ناڅاپه شیخ ته مخامخ ناست ملگری په لوړ غږ د الله اکبر ناره پورته کړه او بیا ټول داسې جذبو پسې واخیستو ، چې که امریکایي ته ورته سپری موهم لیدلی وی ، نو سر موپرې الوځو .

شیخ ، زما پر اوږه لاس کېښود او څو شېبې یې را ته داسې کتلې ، چې په سترگو کې یې ما خپل مخ لیده . شېبه وروسته یې ، گوټو ته فشار ورکړ او بیا د بارک الله په ویلو رانه روان شو .

نن شپه زه یواځې نه وم ، ټوله شپه کله په عراق ، کله په فلسطین او کله په افغانستان کې د امریکایي ځواکونو مقابلې ته ولاړ وم ، خو دمقابلې توان مې نه لره . کله به مې وې را

خه ! په يوه ټوپ كړه ، خو چې نتيجه به يې يوازې راته خپل مرگ ښكاره شو ، بېرته به غلى شوم .

په همدې چورتونو كې وم ، چې دالله اكبر سپېڅلې كلمې د جومات له لورو منارو نه ، لكه سپينې كوترې په هوا شوې .

نن ورځ مې ټوله دشيخ په انتظار كې تېره شوه ، ما سخوتن شيخ ، چې له سپينو پيڅو يې ټنډې پونډې ښكارېدې او د تسبو په اړولو يې شونډې خوځېدې ، زموږ خواته راغى .

خو دا ځل له كېناستو وړاندې يې ، له لاسه ونيولم او خپلې خونې ته يې ، چې د طالبانو له اټا قونو جلا جوړه شوې وه بوتلم .

دخونې په منځ كې ، شين جاى نماز اوار و ، پر مخامخ ديوال د افغانستان نخچه ، چې په ډېرو برخو كې يې سرې دايرې وې څرېدلې وه ، پر كوچينې ميز ، چې دكت وړاندې ايښې و ، قرانكريم او څو عربي رسالې ايښودل شوې وې . دچاى له پيالې سره يې درې خرما راته مخ ته كېښودې او بيا يې دتېرې شپې كيسې راته داسې وكړې ، ماوې كه هرڅه په خپلو سترگو وينم .

شيخ ودرېد ، نخچې ته يې لاس ونيو او بيا يې ووې : د دريم خليفه په وخت كې دلته داسلام مبارك دين را غلى ، خو اوس ... ژر يې بيا خبره پيل كړه : داسرې داېرې وينې ؟ دا د كفارو شتون ښيي او كه تا غوندې ځوانان همداسې ارامه كېني نو ، ټوله نخچه به ترې ډكه شي .

دشيخ اټاق ته تگ ، زما دهرې شپې دكار يوه برخه وگرځېده . كتاب لوستل رانه پاتې شول او له نورو خلكو نه كركه مې هم له پخوا زياته شوه .

نن شپه يې چې اټاق ته لاړم ، له چاى څښلو وروسته را ته ښه نږدې كېناست او بيا يې ووي : ما شالله رښتيا هم ، چې تا دا فاني دنيا ښه پېژندلې ده ، ډېره بې وفا او هيڅ مينه ورسره نه ده په كار . اصلي دخوند او رنگ دنيا بله ده ، څو مړه چې ژر كېداى شي ورتگ په كار دى ، خو هلته خالي لاس ورتگ گټه نه لري ، قرباني غواړي او هغه هم داسې قرباني چې ملايكې يې جنازه پر اوږو واخلي .

او بيا يې دهغې دنيا داسې صفتونه بيان كړل ، چې زه يې په تېر شوي عمر پېښمانه كړم .

پس له دې ما هره شپه نا لیدلي جنتونه په خوب لیدل او هره ورځ یې دورنگ په لټه کې وم ، ځکه ما مور او پلار په ورکوالي کې له لاسه ورکړي وو ، مینه او ناز مې نه پېژندل ، ډېر رټل شوی او ځورول شوی وم .

دا جمعه شپه ، شیخ له ما سخت لمانځه نه وروسته جذباتي تقریر وکړ او بیا دخبرو په منځ کې یې غږ کړ : څوک دخدای په لاره کې قربانی ته حاضر دی ؟
نورو گوتې پورته کړې او زه ټول پورته شوم . شیخ ته زما پورته کېدو خوند ورکړ او خپلې خونې ته یې بوتلم .

له اوږدو خبرو وروسته یې وویل : ایا ته حاضر یې ، چې دخو ورځو ستړي ژوند په بدله کې دایمي او له خوند ډک ژوند واخلي ؟
له ځایه پورته شوم ، ماوې کوم دی ؟

هغه موسک شو او بیا یې دالماری له شاه نه یو بیک را واخیست ، تور واسکت یې ترې را ووهست ، د واسکت دننه له یوې خوا شین او له بلې خوا سور لین را وتی و .

دلینونو له سرونو لکه ټپي گوتې پلسترونه راتاو وو ، شیخ خپل کمیس ووهست ، واسکت یې واغوست او بیایې پرې کمیس واغوست ، دکمیس له گردنې یې دواړه لینونه را ووهستل :

چې کله ټاکل شوي ځای ته ورغلې ، له لینونو به پلسترونه لرې کړې ، دواړه به یوځای کړې او بیا به له یو ډز سره داسې ځای کې ناست وې ، چې په خوب دې هم نه وي لیدلی .
ما بڼه چل زده کړ ، خو ومې پوښتل : که لینونه کار ونه کړي ؟ وې خندل : تايواځې نه لېږو ، بل نفر به درسره وي او بیا یې یوه وړه ا له ، چې خدازده دبشر دحقونو په کوم مدافع ملک کې به جوړه شوې وه ؟ را ووهسته او زیاته یې کړه : هغه به دغه سره تکمه کېکاري او کار به وشي .

دا ځل یې راته دوه درې وړې رسالې چې په اردو ژبه ژباړل شوې وې راکړې ، په دې رسالو کې دهغو فلسطیني او عراقي تنکیو ځوانانو عکسونه وو ، چې ځانمرګي بریدونه یې کړي وو .
د دغو رسالو لوستلو او د عکسونو لیدلو زما جذبې نورې هم را وپارولې .

یوه شپه له لمانځه مخکې ، دشیخ خونې ته لاړم ، رساله مې پرمېز ورته کېښوده : زه له دې ځوانانو کم نه یم ، ژر لاره را ښییه !

هغه په دې خبره خو ځلې ما شالله تکرار کړه ، او بیا یې یو بل ځوان سره مخ کړم . په سبا له اوږده مزله وروسته ، چې ټول دغرونو منځ کې و ، یو نا شنا سیمې ته را ورسېدو ، له لرې دغه سیمه خړه او له تیرو ډکه وه ، خو داسې ځایونه په کې جوړ وو ، چې هیڅ گومان پرې نه کېده . له دې سیمې به هر تیاره ماښام له هماغه ځوان سره را ښکته شوم ، شپه به مو بازار کې تېره کړه او بیابانه په ښار کې په موټر سا یکل گرځېدو . نن ورځ ډېر و نه گرځېدو ، وختي هوټل ته راغلو ، له ډوډۍ وروسته پرېکړه وشوه ، چې باید په وخت ویده شم او سبا په جوړېدونکې غونډه کې خپله وظیفه سرته ورسوم . واسکت مې واغوست او له هماغه ځوان سره دغونډې ځای ته لاړم ، گڼه گڼه وه . یو — یو کل سړی ، چې تورو عینکويې سترگې پټې کړې وې ، گوته په ماشه ولاړ و . دخلکو منځ ته ننوتم ، یوه لږزه را باندې را غله ، ورو مې پټو لاندې ، له لینونو پلسترونه لرې کړل . کله مې سترگو ته نالیدلي جنتونه راتلل او کله مې شاوخوا ځوانانو ، بوداگانو او ماشومانو ته کتلې ، حیران وم . ښکلي او ښایسته جنتونه راته د دې تر څه ژوند په بدل کې ورو- ورو بدرنگه ښکارېدل او د دومره خلکو دوژنې په مقابل کې جنت گټل راته یوقېمار ښکاره شو .

نه یو هېډم څه وکړم ، لینونه مې بېرته پټ کړل او په را وتو شوم ، په لرې ولاړ ملگري مې سترگې ونښتې ، را باندې پوه شو ، لا دخلکو له منځه را وتلی نه وم ، چې غږ شو ، له غږ سره چیغې شوې او زما له خولې همداسې چیغه ووته ، چې د هوټل ټول مسا پر را باندې را تاوو شول .

کابل — ۱۳۸۴ د زمري ۱۶ مه

دمري په جيب کې

چې څنگه يې تابوت کلي ته ورساوه ، يوه گونگوسه شوه ، هرچا خپل کارونه پرېښودل او د تابوت په لور يې را منډې کړې .
تابوت دخلکو په منځ کې پټ شو ، ټول ترې را تاو ، وو . يو دبل پر اوږو لاسونه اېښودل او دسر په ښورولو يې تابوت ته کتلې .
خپلو منځو کې خبرې پيل شوې :
چاويل : خو مړه په تمه وو ، موږ وې دا به خداى ډاکټر کړي ، ښار ته به دناروغانو له وړلو بې غمه شوو داخو يې ...

چاوې : دا زړه و ، که تير ه ؟ څنگه يې داسې چناري ځواني خاورې ايرې کړه .
بل غږ کړ : زموږ د ناروغانو به خداى مل شي ، زه يې بل څه ته ځورېږم : درې کاله يې دکوژدنې شوي وو ، خسر به يې همدا ويل ، تر څو يې فاکولته خلاصه کړې نه وي واده نه ورکوم . اوس به څه کړي ؟ دا ځوانيمرگ خو بل ورور هم نه لري .

پلاريې چې تر دې دمه اوټر-اوټر کله تابوت او کله اسمان ته کتل ، دخلکو له منځه را ووت .
ټولو دهغه خولې ته کتلې . څو کرته يې شونډې راټولې کړې خو دغږ پر ځاى به ترې چيغه ووته .

ښه شېبه غلې و ، بيا يې وويل : وروڼو! نن زما دځوى په ۱۷ کلنې خواړۍ خاورې واوښتې .
زه نور هيڅوک نه لرم ، زوى مې رانه روان دى ، خو هغه زه يوازې نه پرېږدم ... نه ، نه ، څنگه خاورو ته لاړ شي ، تاسې ووايئ ، دا د خاورو وړ دى ؟

خلکو يو بل ته حيران — حيران کتل خو ، له خولې اخ نه خوت .

هغه نه لکه چې ، اصلي خبره هېره وه ، بيا يې سکوت مات کړ : ورونو! په ډېره خواری مې پرې سبق ویلی و ، لاس مې نه ور رسېده ، که له هر چانه يې پور کړی وي ، ورته ... هغه نور رانه خاورو ته ځي

پاتې خبره يې په چيغو کې ورکه شوه .

خلکو په يوه خوله (زمور له خوا بخشش دی) ناره وکړه .

تابوت يې دخو شېبو له پاره انگر ته دننه کړ ، دکلا دېوالونه چيغو داسې لړزول تا به وې بيا ، ب ۵۲ الوتکو ترورستانو پسې را خيستې او په (سهوه !) کې يې دچاله کورنه لنډه پورته کړې ده .

خدای خبر امنيتي کسانو دهغه په وژلو کې کوم نوی تکتیک تمرین کړی و ؟ ټول تک شين اوښتی و ، له تابوت نه وينې څڅېدې .

په څه خواری يې دمور او خویندو له منځ نه تابوت را ووبست او دجومات مخ ته يې کېښود .

ملا صيب ، دهغه په شنه اوښتي تندي لاس کېښود ، دهغه بې روحه شونډې داسې راټولې وې ، تابه وې دخپلې وژنې دعلت پوښتنه کوي .

ملا صيب ، ناستو کسانو ته مخ را واړو :

ورونو ! که څه هم دا پاک شهيد دی ، ځوان و ، دعلم په لاره کې و ، خو داسې ښکاري چې دفعتا نه دی وژل شوی ، و هل ټکول يې ډېر خوړلي ، کېدای شي خبرې يې کړې وي ، ښه به داوي چې غسل ورکړو .

تابوت يې غسل خانې ته وردننه کړ ، پلار يې په وينو سره کورتی او کالي ترې ووبستل ، د کميس له جيبه يې سوری کارت او سره کاغذونه راووبستل .

دکورتی په دننه جيب کې يې لاس ورښکته کړ ، جيبی کتا بچه يې لاسته راغله ، په منځ کې يې په وينولړلی د ليک پاکټ ايښی و ، له پاسه پرې ليکل شوي وو ، (دخپل مهربان پلار په مطالعه)

لاسونه يې ولړزېدل : پلاردی درنه څارشي زويه ! ديوال ته تکیه ودرېد ، په رپرېدېدلو گوتو يې پرانيست :

ډېر مهربان پلار ، گرانې مور او گرانو خويندو ته سلامونه ، وړاندې کوم .
زه تردې دمه روغ او جوړ يم . (ددې جملې په لوستلو موسکې شو خو چې په غسل خانې
يې نظر ولگېد له سترگو يې لکه دمحصلينو وينې اوبښکې وبهېدې .)
زړه يې غټ کړ او بيا يې لوستل پيل کړل :
گرانه پلاره !

ډېرې سختې دې تېرې کړې او لاتېروې يې ، خیر دی دادی امتحانونه مو په شروع کېدو
دي .

وخت کم پاتې ، که خدای کول ، ډېر ژر به له درانه بارنه خلاص شي ، ما هم بېخايه عمر نه
دی تېر کړی ، ډېرې شپې مې رڼې تېرې کړي دي .
رښتيا پلاره ! که سپين سترگی درته نه ښکارم نو يوه خبره کول غواړم او هغه داچې : که کله
مې مور د خسر کورته لاړه نو زما (...) ته دې ووايي چې ...
که هرڅومره يې کاغذ سترگوته نږدې کړ او سل خواړي يې وکړې ، نوره جمله يې ونشوه
لوستی . دجملې پاتې توري لکه د د همزنگ دسپک په څېر په وينو لړل شوي وو .

۱۳۸۲ ، ۸ ، ۲۹ کابل ، ميرويس ميدان

يادښت :

په ۱۳۸۲ کال د روژې په مبارکه مياشت کې د کابل پوهنتون محصلينو د يوې مظاهرې په ترڅ کې د فورو ، د ښه
والي غوښتنه وکړه ، مظاهره وروسته په تاوتريخوالي واوښته او نږدې امنيتي ځواکونو پرې بې رحمانه کولی وپلولي .

خانداني

يوآخې دمخامخ ودانۍ په دويم پور کې به تر ډېره نا وخته رڼا وه ، له دې دوه پوريزې ودانۍ به تر نيمې شپې له خدا گانو سره يو ځای دتوخيوغرونه راتلل . کله ناکله به (د درېش !) قوي غږ هم په ورانو کوڅو کې تا و راتاو شو او بيا به سرو سکروټو په کنډرو ديوالونو خولې خښې کړې .

زموږ خونې تياره وې ، خو دانگر پرسر داسې سرې لنبې تېرو بهر کېدې ، لکه له لرې ، چې په کوم اباد هېواد کې دشپې له خوا دلويې لارې ننداره کوي . کله به لنبې زموږ دکور له سره تېرې شوې ، دمخامخ غره پرڅوکه به ونښتې ، د غره تيرې به له وېرې لکه واړه ماشو مان لاندې کلي ته په منډه شوې او کله به زموږ کورته په نيمه لاره راپرېوتې .

په اولو شپو کې به دهرې لنبې له راپرېوتو سره ، دچيغو غرونه هم پورته شول ، خو ورو- ورو دا غرونه ورک شول .

په دې کوڅه کې يوآخې زموږ کور پاتې و او هغه هم د مخامخ دوه پوريزې ودانۍ په تمه . دلته امنيتي پوسته وه ، هغې ته به مو وخت ناوخت ډوډۍ او چرس لېږل او خپل کور مو پرې ساته .

کور مو نوی جوړ کړی و او هغه هم دکلي دځمکې دخرڅون په بيه ، پرېښودل يې راته گران و او دلته چې به چا کله کور پرېښود ، په هماغه وخت به يې مخ ته غټ موټر ودرېدل ، دروازې ، کړکۍ او حتي دديوالونو سيخان اودبرېښنا لينونه به يې هم ترې بار کړل . نن شپه ، سر ماښام نه داسې پرله پسې ډزې پيل شوې وې ، چې له څمخې راوتل گران و ، ټول په همدې وړه څمخه کې چې دجگړو له ويرې مو په انگر کې جوړه کړې وه راټول وو . دماشومانو په غوږونو مو لا سونه ايښي و و ، کله به له غږز سره سپينه رڼاشو ه ، چيغې به شوې ، خو ډېر ژر به بېرته تياره شوه .

تېر ماسخوتن ډزې غلې شوې ، راووتو ، دلوگيو او بارودو بويونو مو دماغونه سوزول ، چوپه چوپتياوه ، دکوڅې سپيان چې تر دې دمه جگړه ماروته گوته په غاښ وو ، په غيايې چوپتيا ماته کړه .

کوټې ته ننوتو ، دکرکيو پلاستيکونه شلېدلې وو .

ور له خپل درشل نه وتلی و ، د درواز مخوته خاورې پرتې وې او ماشومان له سړو اوار رپېدل .

مورمې ژر ډوډۍ تیاره کړه ، کوچنیانو وخوړه او په برستونو ننوتل ، چې مور ته یې کله تیاروله ، نو له نږدې پوستې د خندا داسې غبرونه راغلل ، لکه تېرې ډزې چې د واده د وراوې .

مور دالیکن په تته رڼاکې ، دیوبل سپېرو مخونو ته وکتل ، خو هیچا سره ځواب نه و . شېبه وروسته کوڅه کې د پنبو درېهار شو ، لامو ډوډۍ نیمایي ته رسولې نه وه ، چې درېهار بام ته وخوت او د پنبو له دربا سره ټکاری هم شروع شو . ټولوتیاره چت ته سترگې نېولې وې ، یوډم مې ورور سرتیت کړ ، پرسترگويې لاسونه کېښودل او پزه یې کش کړه .

شېبه وروسته ، په کاسه کې خاورې تویه شوې ، حیران وو ، الیکن مو ورجگ کړ ، پرسرېې خاورې ورتویه شوې ، نږدې و چې گل شي او بیا سمدلاسه چت نه رڼابنکاره شوه . ورور مې په منډه برنډې ته ووت ، غزېې کړ : څوک یې ؟ په غبرگواوازونو د خندا غږ راغی ، خاوره هماغه شان توبډله .

له گېټ وهلو سره یوځای په قهر وویل شول : د چاپه کار کې څه کار لرې ؟ په ژوند په تنگ یې ؟

ورور مې بلې خبرې ته خوله جوړوله ، چې مورمې راکش کړ او په خوله یې ورته لاس کېښود . یوتن راتوپ کړ ، مورته یې راته د ټوپک میله ونيوله ، تېله یې کړه اوبیا یې وویل : ددې سپین سړې ازار نه وېرېم که نه ... ولا حوله ولا... شیطان کور دې وران شه ...

اوبیایې زیاته کړه : تاسو دا خندا گانې وانه ورېدې ، زموږ قوماندان صیب نن شپه ستاسو د پوستې قوماندان په قېمار کې دیولی ترق ته کېناو ، غریب ته هیڅ پاتې نه شول . ډېر عذر او زاری یې وکړې ، اخر د قوماندان صیب زړه نرم شو ، خانداني سړی دی او یواځې ستاسو دکور په دستکو کړکیو او دروازو رضاشو .

کابل ، د قرغې بلاکونه ۱۳۸۳ — دورې ۲۰ مه

بي تصويره

په ټول ښونځي کې په انگرېز مشهور و ، په اوله کې دا نوم پرې موږ ايښی و ، وروسته دومره په خولو وگرځېد ، چې حتی يو نيم ښونکي به هم د حاضري اخيستلو پر مهال د (نور) په ځای د انگرېز نوم اخيست .

نور ، به تل ځان سره ټولکي ته ډيکشنري ، د انگليسي گرامر کتابونه ، ډول _ ډول اخبارونه او مجلې را وړلې او ، چې کله به کوم ساعت خالي و ، نو د ټولو غوږونه به يې پرې وخوړل .

نن ، چې څنگه د تاريخ ښونکی له ټولکي ووت ، نور د تختې مخ ته ودرېد ، تخته يې وډبوله : که غوږ نيسئ ، ترڅو بل استاد راځي ، اول به درته نننۍ درس په انگليسي ترجمه کړم او بيا به درته د شپې خبرونه .

يوه غږ کړ : سمه ده انگرېزه ! شروع يې کړه بل ووې : خپل منتر مه پخوه .

شپږ اوه هلکان ووتل ، نور ټول ورته کېناستو .

د تاريخ درس يې ټول په انگليسي تکرار کړ او بيایې د تېرې شپې د بي بي سي لنډ — لنډ خبرونه هم وويل .

چې څنگه يې خبرونه خلاص کړل ، استاد رانوت ، دی ژر پر څوکۍ کېناست ، خو استاد ، چې هر څه يې اورېدلي وو ، هغه يې بېرته را پاڅو .

استاد ، لومړی د انگليسي ژبې په ارزښت خبرې وکړې او بيا يې نور ته مخ واړو :

گوره نوره ! که ته خپله علاقه همداسې وساتې او لوړې زدکړې هم په همدې ژبه کې وکړې يو وخت به خپل ولس ته ډېر خدمتونه وکړي .

د دنيا ټول علوم په انگرېزي کې دي ، که ته يې خپلې ژبې ته را وژباړې داڅومره لوی کار دی .

زموږ سترگې همدا تاسو غوندې ځوانانو ته اوړي ، ورځ په ورځ کمزوري کېږو ، همدا تاسو ياست ، چې زموږ ځای به نيسئ .

xxx

چې کله له دولسم ټولګي نه فارغ شوو ، بيا مو يوبل سره ونه لېدل ، زه خو داسې خواږی او مزدوری پسې ورک شوم ، چې عالي تحصيلاتو ته هيڅ وزگار نه شوم .

يوه ورځ يوه چوک کې د کار موندنې لپاره ولاړ وم ، چې کله به کوم واړه موټر هسې هم زموږ خواته بريک ونيو ، مزدورانو کې به ورک شو او چې کله به د کومو پاکو جامو سړی زموږ خواته رانږدې شو ، ټول به ترې راتاوو ، شو ، هغه به په څه خواږی رانه ځان خلاص کړ او بيا به موږ بېرته خپلو ځايونو کې و درېدو .

په چوک کې مزدوران ورو- ورو کم شول ، طالع منديوبل سره کار ته لاړل او نور بېرته خپلو ځايونو ته ستانه شول .

پوره لس بجې شوې ، ماته هم کار پېدانه شو ، د اسمان شين مخ يو ناڅاپه وريځو خړ کړ او بيا سمدستي څاڅکي شروع شول .

څادر مې له ځانه راټاو کړ ، ورو- ورو وخوځېدم ، مانه څوګامه لرې يو بل سړی پټو کې ټاو ولاړ و ، څاڅکي تېز شول ، دی مخ په ما را روان شو ، و درېدم ، ما لاسم ذهن ته راوستی نه و ، چې پر اوږه يې راته لاس کېښود ، : هلکه ! دلته څه کړې ، ماژر غېږ ور خلاصه کړه : انګرېزه ! په خبر ، په خدا شو ، وې لادې هېر نه يم ؟

دواړه روان شوو ، هغه ويل : ماله دولسم ټولګي وروسته ، په خپله خوښه د انګليسي ادبيات ولوستل .

— ښه نو اوس ښه پوخ انګريز شوې .

— تراوسه دې شوخي نه ده ورکه شوې ؟

— ښه نو اوس دلته څه کوې ؟

— ټول استادان راته وايي ، چې ماسټري واخله ، اول نمره فارغ شوی يې .

— ښه نو ، د مزدورانو چوک کې يې اخلې ؟

— له خدا وروسته يې اسوېلی وکړ ، راځه لاندې خيسته شوو ، دوکان کې به کېنو هرڅه به درته ووايم .

زموږ په ورتګ لومړی دوکاندار خوشحاله شو ، خو چې سودا مو ترې وانه خيسته ، زړه يې تنګ شو ، موږ لا خبرو کې وو ، چې په تند غږ يې وويل : ګټ اوټ (Get Out !)

د دکاندار څنگ ته ناست ځوان ، چې په کین لاس کې یې تور بنگری چې په اسانه یې د لاس له پوټکي سره توپیر نه کېده اچولی و ، د سگرت له لوگي سره یې یوځای له شونډو خندا راووته ، ښه په کرس یې وخنډل او بیا یې وویل : سیت صاب ، د مزدوران په انگریزی څه پوهېږئ ؟

سور بانگس لرگی یې ور وړاندې کړ ، په دې یې پوه کړه .
موږ یو بل ته وکتلې او بیا له دوکانه راووتو .

باران درېدلی و ، لا له سړکه تېر شوي نه وو ، چې یوه کوچنی سوزوکی کار مو مخې ته ودرېد ، یو چا له ښینې لاس را ووپست ، ورمنده مو کړه .
هغه وویل : چوک کې مې مزدوران پیدا نه کړل ، تاسو کار نه کوئ ؟
لایې بله خبره کړې نه وه ، چې موټر ته ختلي وو .

هغه وویل : اول دغه ماتې او روغې خښتې سره جلا کړئ او بیا داشکه کورته ننه باسئ .
لاسي کراچۍ او بېلچې یې راکړې او لاړ .

د سترگو په رپ کې له خښتو وزگار شوو ، اوله ریږۍ (کراچۍ) مو له شگو ډکه کړې وه ، چې دی بیا راغی ، داځل ورسره د ۱۲ _ ۱۳ کالو په عمر ماشوم هم و .
دی یواځې له موټره رانښکته شو ، د چایو ترموز یې له دوه وړو پیالو او قابونو سره راوړ .
یوه — یوه خرېخونه مایع مو ، چې نه پوره چای و او نه شېدې ، وڅښلې او بیا مو کار پیل کړ .

هغه خپل زوی ته ، چې تراوسه یې د موټر له ښینې څخه موږ ته کتلې غږ کړ : ساجد! او بیایې ورته د چای د لوښو وړلو امر وکړ .

ماشوم ، جي دې دي ، وویل او بیا له موټره راکوز شو . کتاب یې سترگو ته نیولی و ، ورو- ورو را روان شو ، د کتاب پر پښتۍ په انگلیسي تورو غټ څه لیکل شوي وو ، څنگ ته مو ودرېد ، کتاب یې له سترگو لرې کړ ، په یوه لاس کې کتاب او په بل لاس یې د مخې وېښتان شاته واړول .

د نور سترگې په کتاب ولگېدې ، بېلچه یې کېښوده ، ور وړاندې شو ، خو هغه یواځې د کتاب پوښ ور وښود او بیایې وویل :

ساري ، خان صیب ! دا د انگریزی کتاب دی ، تصویرونه په کې نشته .

۱۳۷۹ ، د لړم ۱۲ مه
کابل ، کارته اريانا

سره لويته

موټر وان شېبه په شېبه له خريلي مخ نه په دستمال خولې وچولې او چې کله به يې لاس وزگار شو ، نو په مخامخ لگېدلې بتن به يې گوته ټينگه کړه ، له هارنډ سره يوځای به يې ځای پرځای موټر وغراوو او له دې سره به کلینر ، نارې کړې :

بارو بار ، روان گاډی ، شبقدر له ، ډېری له ، ناگمان له ، هلې شایع...

څو ځلې ورپورته شوم ، خو چې گرمي به پسې واخېستم ، بېرته به راکوز شوم .

داخل کلینر ، څو تنه په کشولو تر بس (موټر) را ورسول .

ماوې هسې نه ، په دې سره گرمۍ کې رانه بښينې خواته ځای څوک ونيسي ، له هغوی مخکې شوم او پرڅوکۍ کېناستم .

دسگرت دلوگي له امله مې له بښينې سر وېستلی و ، چې پر اوږه مې لاس کېښودل شو او بيا سمدلاسه يې وويل : په گاډي کې راله ميراث مړی ولټی راځي ، دادبښينې خوا راله پرېږده .

دهغه د وچلي په گونځو کې خولې تاوېدې راتاوېدې ، مهين سپين کالي يې ، په ټټر ټينگ نښتي وو او شېبه په شېبه يې د خولې له لارې ساه اخيسته .

ځای مې ور پرېښود ، موټر ورو- ورو له چارسدې اډې ووت او لارې ته سيخ شو .

شمال دسپين ږيري خولې وچې کړې ، رنگ په کې وغوړېد او بيایې مخ را واړو :

ایمان دې نصیب شه ځوانه ! که ځای دې راکړی نه وای ، بېړه مې غرقه وه او بيا يې دخبرو تار پسې وغځاو : پخوا دا لاری بسونه نه وو. ښه مې یاد شي ، چې پلار سره به ښاريې ته ټنگه کې راتلم ، په ساعتونو مزلې به مو کولې .

خو یره ! رښتیا ، چې داسونو غوږو کې دجنت هوا لگي ، نه به مې زړه خرابېده او نه به ستومانه کېدم .

هغه مهال دومره گرځېدل هم نه وو ، په میاشتو میاشتو به له کلي نه وتو .

نن سبا خو زموږ ماشومان هر ورځ کلي نه ښار ته ، سکولونو ته راځي .

دهغه وخت سفر کې که داکسیدنټ خطر نه وه ، خو نورې بلا خطرې وې .

لاره کې به ځناور و ، شوکې به وې او...

بله خبره يې لا پيل کړې نه وه ، چې داسې غلى شو ، تا به وې ژبه يې ودرېده ، دواړه لاسونه يې په سترگو کېښودل او بيا يې سر ښکته واچو .

موټر دگنه گونې له امله د ناگمان پر پله ورو — ورو روان و ، لاندې اوبه په مستې وې او د سړې هوا لورينه يې کوله .

له هغې خوا نور موټر راغلل او زموږ بس خه شېبه دپله پرسر ولاړ پاتې شو .
ماکله دسيند له مستو خپو ، چې يوبل کې ورکېدې ، خوند اخيست او کله به دسپين ږيري چوپتيا د حيرانتيا په خپو لاهو کړم .

هغه هماغه شان غلى و ، ماهم پوښتنې ته زړه نه ښه کاوو .
شېبه ورو سته موټر له پله تېر شو او بيا له لږ خنډ وروسته هغه سر راجگ کړ ، غوږو کې يې گوتې کېښودې : توبه ، خدايه توبه .

د پوښتنې جرئت راته پيداشو :

بابا ! خه درباندي وشول ؟

— هغه ساه واخيسته : دهمدغه سيند له غمه خو ښارته زړه نه ښه کوم .

— ولې ، سيند کې خه خبره ده ؟ له دې وړاندې خو هم پر سيند راتېر شو و .

— په ننوتلو سترگو کې اوبښکې وځلېدې ، لستونې پرې راتېر کړ او بيا يې وويل :

— ځوانه ! داسې مې ياد شي ، لکه پرون ورځ . د لس دولسو کالو په منگ به وم ، له پلار او څو نورو کليوالو سره ښارته راتلم ، داپول هغه مهال دلرگيو و ، اوبه همدغه شان مستې او په خپو وې . موږ نه لږ وړاندې دوه ډلې يوبل ته مخامخ ولاړې وې او په خپلو کې سره غږېدل .

يوه تن څنگ ته ولاړې نجلۍ ته ، چې سره لوپته کې لکه جنډه رپېدله ، لاس ونيو :
دادى ، مال مو درته وسپاره ، حساب خلاصوه .

هغه د روپو وړه غوټه ورکړه ، ده لاشمېرلې نه وې ، چې يوه غږ کړ : هلئ ، چې وتښتېده !
له دې خبرې سره سم ورپسې دچارو په لاس ډله جوړه شوه .

ډېر غبرونه يې پرې وکړل خو د نر لور ونه درېده .

د پله سرته راوړسېده او بيا ترڅو دوى ور رسېدل ، هغې له يوې چيغې سره ور ودانگل .
څو ځلې اوبو سرته کړه ، بېرته به پرې واوښتې . موږ دسيند په غاړه منډې شروع کړې .

خو نور مو يواځې دهغې سره لوپته لیده ، چې د ماتې بېرې په شان اوبو پټه او ښکاره په
مخه کړې وه .

کابل ، میرویس میدان

۱۳۸۲

د لښتې په منځ کې

له راتگ سره يې ټول هک پک په خپلو ځايونو ودرېدل . د ټولو سترگې دهغه په مخ و نښتې .

ده هم ، شېبه په شېبه هريو له نظره تېراوه ، دانگر په منځ کې د تېرې شوې ويالې له غاړې ميانه قدې ښځې ديگي او کاسې د صابون له ځکه ډکې پرېښودې ، لښتې کې لاسونه کنگال کړل او دده په لور را روانه شوه .

د هلک په سترگو کې اوښکې وځلېدې ، غږ يې کړ : مورې ! هغه دوه گامه وروسته شوه ، ده بيا ورنارې کړې ، هغه نوره هم شاته لاړه ، دکوټې ديواله ته تکیه شوه :

زه ، مور ! دچا مور ؟ نه ، زه خپل بچي پېژنم ، هغه ټول دادی ولاړ دي او دا !
بيا يې هماغه اواز له غوږونو تېر شو . خپلو ولاړو بچيانو ته يې وکتل : زه د دوی موريم ، او داغږ د دوی له خولو نه راوځي .. بانه يې سره ورغلل :

په ياد مې شو ، زه دبل چا مور هم يم ، خو هغه له دولسو کلونو راهيسې نادركه دی ، دنيا مې ورپسې چاڼ کړه ، خدای خبر دحيات الله هډوکو به کومو سپېرو خاورو خوړلي وي ؟
دې لا ترڅو بله خبره زړه کې نه وه تېره کړې چې ، هغه غږ کړ : زه حیات الله يم ، ستا زوی ..

هغه نوره هم حيرانه شوه ، لکه له يوې اروا سره چې غږېږي ، خو حیات الله رانږدې شو او بيا يې هماغه ناره وکړه .

اواره رپېدله ، دهغه دکوچينووالي گڼ تصويرونه يې ، يو په بل پسې د زړه له سترگو تېر شول .

حيات الله نورهم رانږدې شو ، په ژرايې وويل : خو زه ستازوی يم کنه ؟
چې څنگه يې خوله بېرته شوه ، سترگې پرې شکمنې شوې ، غېږه يې ور خلاصه کړه ، هغه هم دواړه لاسونه د مور غاړه کې واچول ، ښه شېبه دواړو په چيغو-چيغو وژړل ، ښکل يې کړ او بيا يې د ټيکري په پېڅکه سترگې ور وچې کړې .

تر وني لاندې ګټ کې کښېنا و او خپله ورته مخامخ په ځمکه کېناسته : کله چې به ستا د پوښتنې لپاره چېرته تلم ، ټولو به راته لیونی ویلې ، او پټ - پټ به یې ډول - ډول خبرې کولې .

د هغه د ښو څوکو ته اوبښکې راغلې ، لاس یې پرې راټبر کړ او بیا یې ښه شېبه پاس د ونې گورو ښاخونو ته وکتل .

ورونه ، خوبندې او خپلوان ترې راتا و و ، دی هماغه شان حیران ګټ کې ناست و او کله کله به یې د سترگو لاندې یو بل ته کتل . ډېرې خبرې ورته نوې وې ، مور یې بیا ورغږ کړ : ښه نو ، چې ژوندی وې دا دولس کاله دې مور نه یادېدو ؟ زمور خو درېسې د سترگو تور سپین شو ، اخرو لې ؟

د هلک ستونی ډک شو او له لږ ځنډه وروسته یې ، د ژړا له بدرګې سره ووې : مور د داسې دښتې په منځ کې نه وو ، چې ... نوره خبره یې په ژړاکې ورکه شوه .

ناست کسان نور هم ګټ ته وڅښېدل ، ټولو د ده خولې ته کتلې . ښه شېبه غلې و ، سترګې یې راپورته کړې ، اخوا دېخوا یې وکتل او بیا یې د مور مخ ته سترګې برابرې کړې : کله چې دوم ځل ، له کوره مدرسې ته تلم ، په (شېقدر ډېری) کې سروېس ته انتظار وم ، په همدې وخت کې یوه سپینه والګا مې تر څنګ ودرېده ، یو چاغ برېټور سړی ، چې په سپینو کالیو یې تور واسکت اغوستی و راکوز شو ، له جېبه یې څه راوښکل ، ما لا ورته سم کتلې نه و چې ، مخ ته یې راوړاندې کړ او بیا نور په ځان نه یم پوه شوی .

خدای خبر ! څومره وخت به وتلی و ، خو چې کله په هوښ شوم په سترگو مې ترمې وه ، څومره چې مې پرانېستې څه مې ونه لیدل ، پوه شوم چې پلستر شوې وې ، په زړه مې سره هوا راننوته ، د سړي خورو کیسې را په زړه شوې ، لارې مې خوله کې وچې شوې ، څومره چې مې کوښښ کاوه خبره رانه ، نه وته ، لږ وروسته مې فکر په ځای کړ ، په زاریو مې پیل وکړ . خو غږ مې چا نه اورېده ، چیغه مې کړه او له چیغې سره سم مې له مخ شرق پورته شو او بیا یې راته خوله په یوه شي وتړله .

پس له دې مې یواځې د موټر هارنډونه او کله ناکله د خلکو غږونه اورېدل .

ورو- ورو دا غرونه هم ورک شول ، صرف د خپل موټر د ماشین شور و. د موټر گرېهار وار په وار زیاتېده. څلور پنځه ساعته مزله نه وروسته موټر ودرېد ، د دروازې له گرېپ سره انگرې ته ننوتو ، ورپورې شو. له سترگو او خولې یې راته پلسترونه لرې کړل ، اوبه یې راکړې ، شاوخوا مې سترگې وغړولې ، اول خو مې په سترگو تیاره وه او بیا چې ښې شوې نو یواځې جگ-جگ دېوالونه ، چې پر سر یې اغزن سیمونه تېر وه ، رابښکاره شول .

د انگرې قبلي خوا ته درې لویې او کین خواته یوه وړه کوټه وه ، ماته یې د لاس په اشاره د کوټو خواته د تلو امر وکړ ، دی خپله ووت او دروازه له باندې خوا نه وتړل شوه .

زړه نا زړه مخامخ کوټې ته لاړم ، هلته درې وړې نجونې او پنځه زما په عمر او یا لږ واړه هلکان وو ، مخ ته یې کپسولونه خړی و او دېخوا دوه وړې - وړې رشې ولاړې وې .

یو ځای یې کپسولونه خالي کول او له بل ځایه یې ډکول ، زما په لیدو یې له لاسونو کپسولونه وغورځېدل ، راپورته شول . ټولو راکتلې ، خو زه یواځې د یوې نجلۍ او دوه هلکانو په ژبه پوهېدم ، زه حیران ولاړ وم او دوی ته مې کتل ، همدې وخت کې یو هلک چې له ماهر وور و ، راپورته شو ، څنگ ته مې راغی ، غلی کېناست ، سترگې یې سرې شوې او بیا یې چیغه کړه. نورو غلی کړ ، د چا په ژبو چې پوهېدم ، هغو کیسې پیل کړې ، چا وې زما کال وشو ، چا وې زما دا دویم کال دی او هغه چې ژړل یې د هغه دا اوله جمعه وه ، د هغه اوښکې هماغه شان روانې وې ، سلکۍ یې وهلې موږ هم ښه وژړل.

ماز یگرمهال بیا د دروازې غږ شو ، موږ ژر په کار پیل وکړ ، دوه ، درې کسان چې له خولې یې لوګي جگېدل له څو کارتنونو سره راننوتل ، زموږ کوټې ته راغلل او د مخامخ هلک له مخه یې د خپېرې شرق پورته کړ : تر اوسه مو دومره کار کړی ؟؟

او بیا یې له یوې مخې د ټولو مخونه په خپېرو تک شنه کړل. سترگې یې برکې کړې: گورئ ! که دا کار تېر مو تر سبا خلاصې کړې نه وې ، سرونه درنه کټ کوم! ظالمانو دا خو موڅه د پلار کور نه دی .

موږ په دې لوی انگر کې پرته له پاس شنه اسمانه او د کلا له خړو دېوالونو ، نور څه نه لیدل او بې له خپلو ژړاگانو مو نور د هېڅ شي غږ نه اورېده .

لا جمعه وتلې نه وه ، چې یوه نجلۍ او درې نور هلکان یې راوستل ، نجلۍ ډېر ژرلې ، کوټه کې یې واچوله ، ورپې ورپسې وتاړه ، درې څلور ساعته وروسته یې راووسته ، ژړایې غلې شوې وه ، خو له سترگو یې لا هماغه شان اوبښکې روانې وې .

اوله شپه یې وه ، ویده شوه ، شېبه وروسته مې ورو گونگوسه تر غوږ شوه ، ورنږدې شوم ، سم یې په خبره نه پوهېدم ، یو ناڅاپه یې د مورجانې غږ په زوره له خولې وواته او بیا یې چیغه کړه . ټول په خپلو ځایونو کېناستو ، رڼا مو بله کړه ، ټول ترې راتاؤ شو .

موږې! دا وخت ماته ، هم رایاده شوې ښه په زوره - زوره مو وژړل .
- موږ دې درنه ځار شي زویه !کیسه کوه .

هغه د اوبو له جامه دوه درې غږ په وکړل ، په خوله یې لاس راتېر کړ او بیا یې شروع وکړه :
هغه شپه مو رڼه تېره کړه ، سبا مو بیا وختي په کار پیل وکړ ، وختونه تېرېدل ، موږ به هملته ځای په ځای ناست وو ، له کپسولونو به مو دوا خالي کوله او له پوډرو به مو ډکول .

دوی به یوه شپه بله شپه وچه ډوډۍ ، سودا او هم د کپسولونو کارتنونه راوړل او له دې ځایه به یې له پوډرو ډک کپسولونه وړل .

نجونو به هم موږ سره کار کاوه او هم به خوارانو دېک کاوه ، ډېرکلونه تېر شول ، ږیرې مو راغلې ، خو د باندې ځای مو ونه لید .

یوه ورځ یې زموږ له ملگرو نه یو هلک او دوه نجونې چې له څو ورځو ناروغه وې ووېستې .
بله ورځ ټوپک په غاړه سړی راننوت ، یو گام راوړاندې شو او په غوسه یې ووي : گورۍ !
هغو کارنه کاوه ، سرونه مو پرې کټ کړل اوس به یې په هډونو سپیان خولې گرځوي ، که تاسو کار ونکړئ ، د تاسو سرونه هم کټ کوم .

موږ ټول له ډوډۍ پورته شو او د کپسولونو په کارتنو ونښتو . هغه په کرس وخنډل : ډوډۍ خورئ خو کار درنه پاتې نشي .

دا وار ، چې ماز یگر مهال ور بېرته شو او موټر د انگر منځ ته راننوت ، زه تیار له کوټې د باندې راوتلی وم . ور څنگه ورغلم ، له موټره یوه چاغه ښځه چې ښۍ اوږه کې یې توره چرمي بکسه ځوړنده وه ، راکوزه شوه ، ورپسې هماغه سړی چې په موږ به گرځېده د ښي لاس کوټه کې تمانچه تاووله راکوز شو . ښځه مخ په ما راغله ، زه هم ورنږدې شوم ، بې اختیاره مې وژړل

او بيا مې ورته په ژړا-ژړا کې ووې : گورئ! تاسو هم بچيان لرئ ، زما دا دولسم کال دی ، اخر زه هم انسان يم ، واړه - واړه وروڼه خوښې لرم ، مور پلار لرم د خدای (ج) لپاره ! هغې ښه شېبه ما ته کتلې خو زما سترگې نه وچېدې ، رانږدې شوه ، پر سړيې لاس راتېر کړ: غم مه کوه ، زه مې خاوند ته وایم .

زه هملته ولاړ وم ، سړی له کوتې راووت او موټر ته وخوت ، ښځه هم ور پورته شوه ، ښه شېبه دواړه سره لگيا وو ، سړي ښښه ښکته کړه ، راغږ يې کړ ، په منډه ورغلم ، ښښې نه مې سر دننه کړ ، وروپې ووې! گوره چې څوک درنه خبر نشي په دې دروازه غلی راوخېژه. وريې بېرته کړ ، ورپورته شوم ، هغه بيا له موټره کوز شو ، له هماغې دروازې چې زه راختلی وم راوخوت او له راختلو سره يې زما پزې ته بوتل ونيو. نور پوه نشوم او چې کله پوهېدم نو په يوه ښايسته کوټه کې ناست وم ، مخامخ تشاب کې مې ځان ووينځه ، نوي کالي يې راکړل ، سړی او ښځه دواړه راڅنگه راغلل ، د چای کوچنۍ پياله يې راته مخکې کېښوده ، وې ويل : ته ډېر طالع من يې ، موږ هيچا سره داسې نه دي کړي ، ته وارخطا کېږه مه ، څو ورځې صبر وکړه موږ هم ستاسو کور ته ځو ، هه دا څو روپۍ اوس واخله . چې کله دوی له کوره ووتل لږ وروسته ما هم دوه خپلې کړې دوه پردۍ .

د حيات ستونۍ ډک شو ، شونډې يې په غاښ کېرې ، اوږده ساه يې رانېکله : زه خو راغلم ، او بيا يې چيغه کړه ، په ژړا - ژړا يې ووې : خو زما ملگري به اوس هم ددښتې په منځ کې حيران - حيران ناست وي .

کابل پل هارتل ، دافغاني سړې مياشتې ټولنې مرکزي کتابتون ۱۳۷۷

بې مُـوابه

دمني سرې سيلۍ له ونو پانې رڅولې وې ، ساړه باد دهغوی لغړ او سپېره ښاخونه لکه زموږ خوار ولس په خپلو منځو کې په جنگ اچولي وو . دکلي مشران دجو مات اخوا څنډې ته چېرته چې دباد مخه بنده وه ، پيتاوي (لمر) ته سره غونډ ناست وو. خو موږ لا د نن په څېر ناتوانه ، نه وو . په يخ مو پروا نه راتله ، گرد خط مو ايستلی و او په منځ کې مو ورته چا ر مغز ايښي وو.

د مشرانو دخبرو غږ مو اورېد ، له خبرو نه يې خدا ډېره وه اونوره هم ډېرېده .
لو به مو بس کړه ، دهغوی په لور روان شو و ، مجيد ديواله ته جوخت ولاړ و ، ترپتولاندې سينې پورې ټينګ څه نيولي وو او دنورو خولې دهغه لورته له خدا وازې وې .
يوه غږ کړ : ښه نوکر يې موندلی ، دا وايه چې ډوډۍ خو در باندې نه پخوي ؟ بيا دڅنډا هر شو ، ابل سر له پتو راو وېست : يو ځان شر موي او بل ... که ځوی وای بيا هم يوه خبره ، په تا څه سخته ده چې لور ځان سره گرځوي ؟

مجيد ټولو ته وکتلې اوبيا يې غږ کړ : گورئ ! ظالمانو ! زړونه مو نه خوږېږي ؟ څه گلالي زامن مې وو ، خو چې دخداي رضا نه وه رانه وايې خيستل . په خپلو لاسونو مو راسره څښ کړل ، لور او وزوی چا راښکلی او بيا زه خو ټوله زندگي کې ايکه يوه لور لرم او هغه هم دا سې لور ، مخ يې ورته له پتو راوويست : هغې تورچنگ بانه له سترگو پورته کړل ، لمر يې سترگې وه برېښولي ، په شونډو يې موسکا خپره شوه اوبېرته يې سر دپلار پر سينه کېښود .
ناست خلک ټول دهغه مظلوميت او ددې ما شومې ښکلا منتر کړل ، چپ شول او مجيد مخ په کور روان شو .

د نرګس کوچنۍ پښې دتګ راتګ جوګه شوې او په ځينو کارونو کې خپل وس له مور سره مرسته هم کوله .

مجيد چې به کله دهغې په وړولاسونو کې لوټکه (کوزه) وليده ، رنگ به يې وغوړېد او سترگو کې به موسک شو .

نن شپه يې تر ډېره څنګ ته کېښولې وه ، سترگې څو ځلې خوب پټې کړې خو دده ترې زړه نه مړېده بېرته به يې وينه کړه .

اسویلی یې ووېست ، میرمن ته یې مخ راواړو : سلیمې ! وطن کې نورې شپې نه تېرېږي ،
خه چې موزده و ، هغه ارزښت نه لري . ته خو خبره یې ، سبا روان یم ، خو تا ته ایکی یو
امانت پرېږدم .

منم چې له ما تا ته ډېره گرانه ده ، خو بیا هم ډېر اتیاط پرې کوه ، بې ځایه لو بو ته یې مه
پرېږده ، هسې نه خدای مکره ستونې یې ډک شو ، په ویدو یې ښکل کړه او بیا خپل
ځای کې وغځېد .

سبا چې څنگه نرګس له خوب نه پورته شوه او دپلار په خالي کټ یې سترګې ونښتې ، په
منډه مورته راغله ، خو هغې په اخوا دېخوا خبرو تېر وېسته .

سلیمې ، چې به کله ورته دکوم کار وویل ، د خاوند خبره (ډېر اتیاط پرې کوه ..) به
وریاده شوه ، بېرته به یې ورغږ کړ : څه لورې ! ته کېنه ، زه خپله ورځم .

ټول کارونه یې په خپل سر اخیستي وو ، خو ونه شوه دا څو یمه ورځ وه چې کورکې خس
خلاص شوي وو . وړه لوریې له نورو کلیوالو نجونو سره خاشاکو ټولولو ته ولېږله ، تر ډېره
ځایه یې ورپسې د بام له سره کتلې ، هغه له مخامخ غونډۍ واوښته .

زړه یې اوارډېده ، غرمه شوه ، کله به بام ته وخته ، کله به یې دانګر دروازې ته ورمندې
کړې ، د خاوند خبرې ذهن ته تلې را تلې .

بیا بام ته وخته ، په مخامخ غونډۍ یې سترګې نښلولې وې . شېبه وروسته یو ډوب غږ
دغونډې له سرنه راواوښت ، په منډه له بامه را ښکته شوه ، کله به بام او کله دروازې ته
تله ، ځمکې ځای نه ورکو .

دماسپښن د اذان غږ شو ، بیا بام ته پورته شوه دکلا شاته یې غبرونه واورېدل په منډه را
کوزه شوه ، لا دانګر وره ته نه وه رسېدلې ، چې دواړه پټې بېرته شوې .

کلیوال له کټ سره راننوتل ، دانګر منځ کې کېښود . حویلی له ښځو ډک شو ، هغې دلور له
مخه خادر پورته کړ ، د دواړو کوچنیو لاسونو د بندونو پر ځای یې سپینې لټې تاوې وې ، د یو
ې سترګې ځای یې پاغونډې نیولې و او بله سترګه یې پلستر وه .

چیغه یې کړه : نه دا زما لور نه ده ، د نرګس سترګې داسې نه وې ، دا هغه نه ده اوله دې
سره په ځمکه را ولوېده .

کلیوالي ښځې پرې را ټولې شوې ، یوې یې سر غېږ کې کېښود : گوره خورې ! اوس هم
دخدای شکر دی ، که په خپل وخت یې روغتون ته نه وی رسولې ، ترې خلاصه به وې .

هغه ښه شيبه غلې وه ، د خاوند خبرې په زړه را واوښتې ، يودم يې په کټ منگلي ښخې کړې ، زه به څه ځواب ورکوم ، هغه په ما ډېر سپارښت کړی و ، وايئ کنه ، څه ځواب ... ؟ ښځو يو بل ته کتلې ، ټولې غلې وې ، هغه يې له کټه لرې کړه ، نصيحتونه يې ورته پيل کړل .

دلور ليدل نور سلیمې ته د خوشالۍ خبره نه وه ، په ليدلو يې او ښکې بهېدلې ، نرگس هماغه شان بې هوښه پرته وه کله به يې غږ کړ : دا څنگه توره شپه ده ، ريکن ولگوي ! هيڅ نه وينم .

XXXX

موږ ته دا خبر له وطنه را غلې يو کليوال ويلي و . له دې پس مو هره ورځ په کورکې په همدې اړه خبرې کېدې . نن مې بيا په دې اړه مور لگيا وه ، لا په همدې خبرو کې وو ، چې ور وټکېد ، يو بل ته مو وکتل ، خوسره و مو نه پېژندل ، دپاتې کېدو ټينگار مې وکړ ، هغه زما دمشر ورور پوښتنه وکړه ، د حجرې ور مې پرانيست . هغه وې ، زه د هاشم اوښی يم ، خورزه مې راوستې ، شير پاو هسپتال کې بستر ده .

مورته مې دهغه په اړه ووي ، هغې ژر وويل : زموږ ، چې په کې بحث و ، دهما غې ماما دی . سودا مې نوره هم زياته شوه ، د چايو پتنوس مې ورور ، هغه ټوله کيسه وکړه ، نور جگېده ، ماوې نه ، نن شپه به همدلته يې .

هغه وې : دامو دويمه جمعه ده ، ايله اوس مو کور پيدا کړ . ځمه ، هلته به راته خور او خورزه دواړه په تمه وي ، نن مو خارجوي ، شپې ته همدلته را ځو . هغه له حجرې ووت او زما سودا يې نوره هم زياته کړه ، دنرگس دکو چينوالي خبره مې سترگو ته وړاندې — وړاندې کېدله .

کورکې مې دهغوی دراتگ ووي او زه په منډه بازارته لاړم .

هغوی لانه وو را غلې ، راتگ ته يې ټول په تمه وو ، دموتړ له هارنډ سره سم د دروازې د زنگ غږ راغی ، په منډه ووتم ، ور مې بېرته کړ ، هغه حجرې ته لاړ او دا يې مور له اوږې نه نېوله وه ، کورته يې دننه کړه کټ کې وغځېده ، سپينه پرده يې پرې اواره کړه . سلیمې ترور ، مې دمور پر اوږه سر کېښود ، ښه يې وژړل ، خو هغه لکه چې پوره په حال نه وه ، کله به يې بې منگلو لاسونه له پردې راووپستل ، مخ به يې اخوا دېخوا واړو ، بېرته به غلې شو ه .

هغې دخپلې لور کيسه پيل کړه ، مشر ورور مې دنرگس له ما سره په حجره کې ناست و ، خو کرته پورته شوم ، خو تگ ته مې زړه نه کېده ، بېرته به کېناستم ، هغې کيسه خلاصه کړه ماته يې مخ راواړو : اسده ! تا خو نرگس ليدلې وه او بيا يې په چيغه وويل دا هما غه نرگس ...

مور مې بيا ترې پوښتنه وکړه ، هغې ووي : دواړه لاسونه يې بندونو کې پرې سوي ، يوه سترگه يې وتلې ده ، خودا بله ، دخداى فضل ده ، تپ يې جوړشوى ، سبا ترې پټۍ لرې کوي .

دچاى پيال ه يې کېښوده ، په مخامخ غټه هنداره يې سترگې نښلولې وې ، ټول غلي وو ، يوازې راډيو وه چې غږېدله .

يو دم له راډيو ديوې امريکايي مېرمن اواز ، له ژړا سره راووت ، ټول خړ شوو ، ددې مېرمنې خاوند دکويت په جگړه کې ، چېرته چې يورا نيمې وسلې کارول شوې وې ، برخه اخيستې وه ، ددې دنوې پيدا شوې لور پر مخ دهمدغو يورانيومي وسلو اغيز شوى و او پر مخ يې دوه ، درې تور دا غونه پيدا شوي وو .

هغې په ډېرې خواشينۍ او ژړه غونې غږ وويل : که سبا مې لور په هنداره کې خپل داغونه وگوري اورانه وپوښتي څه ځواب به ورکوم ؟

دنرگس مور په اوتر نظر خپلې لورته وکتلې او بيا يې مخا مخ هندارې ته سترگې واړولې ، ولړزېده ، دنرگس په سينه يې سر کېښود او داسې چيغه وويسته ، چې دټولو پښې يې سستې کړې .

۱۳۷۸ - ۹ - ۱۸ - کابل دفتح الله کلا

شر مېدلی

په موټر کې ناست کسان د یوبل غوږونو ته نږدې شول ، پټې خبرې تبا دله شوې ، منځ کې پرده خوړنده شوه . ښځې خو له مخکې چادریو کې پټې وې . پردې نه دېخوا ترانو هم دسرونو پټول پیل کړل ، ږیر و کې ږمنځې وهل پیل شول او هرچا کوښښ کاوه ، خپله ږیره له نورو اوږده وښيي .

هریوه دسترگو لیدلی حال بیانوه ، چا به وې : پروڼ یې یو نفر د سرتوری په (جرم) له ژونده بېزه کار کړ .

بل به غږ کړ : خدای مو ترې ساته ، پروڼ یې د بازار منځ کې یو ځوان په ډېرو وهلو بې هوښه کړ ، بلا دُر په لاس کسان ترې راتا و وو ، له هر وار سره به یې ورته همدا ویل : په سنت موکدو شر مېږي ؟ بیا ږیره لنډوې ؟ او

دموټر دمنځ دروازې څنګ ته پر څوکۍ ناست ځوان ، دهرې کیسې په اورېدو سره ټکان خوړ ، رنگ یې زېړ شو ، کله به یې څادر له ځانه تاو کړ ، بېرته به یې لرې کړ ، په ږیره یې ډېرې هڅې وکړې خو اوږده نه شوه .

د هغه لا هماغه شان لاس په ږیره کې و ، چې موټر ودرېد ، دوه ږیروکسان چې ول — ول لنگوتي یې په غاړه کې پراته وو ، دره په لاس را پورته شول .

اخوا دېخوا یې په راوتلو سترگو وکتلې ، په هماغه زلمي ، چې دیوه سپین ږیري تر څنګ الوټي رنگه ناست و ، نظر ولګېد .

لاس کې یې دره په حرکت راغله ، سترګې نورې هم را ووېستې ، چیغه یې کړه : او بدبخته را پورته شه !

هغه ځان غلی کړ .

درې والا په ږیره لاس را تېر کړ ، ور وړاندې شو ، لاس یې پورته کړ : تاته وایم ! او کوڼه ! دپیغمبر پر سنتو شر مېږي ؟ پورته شه چې اسلام در وښییم .

هغه لا عذر ته خوله جوړه کړې نه وه ، چې له اوږې یې دوږې پورته شوې ، په دوتنویې له موټره ښکته کړ .

په هغه لکه دګاډۍ اس ، دقمچینو باران جوړ و .

موټر کې ناستو کسانو پټ — پټ ورکتلې ، خو چا کې دويلو جرئت نه و .
دڅنگ ناست سپين ږيری وربښکته شو ، په زاريو يې پيل وکړ ، ونه شوه .
اخر يې په دواړو لاسونو کې دغذر په خاطر د درې والا مبارکه ږيره ونيوله ، هغه په قهر ،
سرته ټکان ورکړ خو ږيره يې دبوډا په لاس کې پاتې شوه .

کابل — علوم اجتماعي
د ۱۳۷۵ کال ، د وږي ۲۰ مه

کابل

دکوټې پر مخامخ دیواله د عکسونو څو چوکاټونه کتار څرېدلي وو ، ددغو چوکاټونو په منځ کې یو له نورو لوی و . په چوکاټ کې رنگه عکس بند و ، عکس کې هغه شنې سترګې داسې پرانیستې وې چې ، هر نا ست کس گومان کاوو ، چې ده ته گوري .

هغه شونډې په وړې موسکا بېرته کړې وې او د مخامخ غاښونو څوکې یې ترې ښکارېدې . له سپین مخ نه یې ژېړه پټۍ ږیره راتاوه وه ، ښي پلو یې سره بخون وېښتان اړولي وو او داسې ځلېدل ، تا به وې دشرشموتول بوتل یې پرې اړولی دی . سپین ږيري انور اکا ، کله عکس او کله زما څنگ ته ناست ملګري ته کتل ، ټول غلي وو ، اکا پیاله کېښوده ، دهغه پر اوږه یې لاس کېښود او بل لاس یې مخامخ عکس ته ونيو .

لاس او شونډې یې دواړه رپېدلې ، خو خبره یې له خولې نه راوتله . یو دم پورته شو : بچی ! هغه هم تا غوندې دوېښتانو شوقي و ، خو... سلګیو پسې واخیست . شیبه وروسته یې عکس راکوز کړ ، دپټکۍ شمله یې پرې را تېره کړه : ده ته لکه چې ، خپل مرګ معلوم و ، له عکس نه دوه ورځې وروسته یې سر وخوړ . له سترګو یې څو څاڅکي دچوکاټ پر ښيښه ولوېدل ، خو هغه ته لکه چې د خپل پلار ژړا یې مانا ښکاره شوه ، هماغه شان موسک و .

موږ ټول غلي وو ، واړه زوی یې ترې چوکاټ کش کړ ، یو بل ته مو وکتل او بیا ورو- ورو له خونې ووتلو . سبا دلو ی اختر ورځ وه او موږ کلیوال دخپل دود له مخې له سهار لمانځه وروسته هدېرې ته روان شوو .

دخپلوانو قبرونو څنگ ته درېدلو او دعاوې مو کولې . چې څنگه مو د دعا لپې پر مخ را کش کړې او دبل قبر په لور وخوځېدو ، ملګری مې ټکنی شو او بیا یې مخ را واړو : د ده د قبر خو لا دوه کاله نه دي شوي او بیا په کې سوری شوی .

ما وي دچا ؟

- د شاه محمود قبر بنييم .

له دې سره ماته پروني ورځ را ياده شوه او ټول عكس مې سترگو ته ودرېد .
ور وړاندې شوم ، سر خواته يې سوري شوى و او دلهر وړانگه ورننوتې وه .
زړه مې غټ كړ او له سوري مې وچ بوټى لرې كړل ، لړزې ونيولم ، خوزړه مې نه صبرېده ،
سر مې ورتيت كړ :
سپينې كوپړۍ نه لاندې اوږده هډوكي جلا — جلا پراته وو. دهغه ټول غاښونه داسې ښكارېدل
تا به وي په موږ خاندې ، خو د شونډو درك يې نه وو.
دكوپړۍ څنگ ته يوه توره غوټه ښكاره شوه ، ښه ورځير شوم ، هماغه غوړ كا كل و خو

خاورو يې ځلا اخيستې وه . كابل — د زمان خان كلا

۱۳۸۴ د غبرگولي ۲۳ مه

نیمګړی اثر

چې څنگه دعامه کتابتون څنګ ته له موټره راکوز شوم ، په استاد مې سترګې ولګېدې ،
ګامونه مې چټک کړل او لا د پورې نیمايي ته نه و پورته شوی ، چې ور ورسېدم .
هغه په یوه لاس کې له څرمنې جوړه ژېړه دوسیې (فایل) نیولې وه ، بل لاس یې پر دېواله
اېښوده او په احتیاط یې ګام ورسره پورته کاوه .

زه هم ورپسې ورو — ورو روان وم ، چې اول پورته ورسېد ، مخې ته یې ورتاو شوم ، چې
څنګه یې راباندې سترګې ونښتې ودرېد . عینکې یې لرې کړې ، دتندی دګونځو خولې یې پر
دسمال وچې کړې او په موسکا یې وویل :
دا ستاسو زلمیانو غم مې ارام ته نه پرېږدي .

— خدای دې له غمه وساته ، استاده ! کوم غم ؟

— ټوکه مې وکړه ، غم نه دی . که په یاد دې وي تاسو ټولو ؛ خصوصا تا به هروخت ویل ،
چې یو ښه تاریخ ولیکه . ما هم ستاسو په خوښه دا درې میاشتې کېږي چې کار پیل کړی
دی .

هملته کېناست ، دیواله ته یې تکیه وکړه ، خپلې دوسیې نه یې کاغذونه راووبستل :

ګوره ! تراوسه مې دغه کتابونه ، رسالې او خطي نسخې د ماخذونو لپاره ټاکلي او نورو پسې
ګرځم .

ما ، دماخذونو ټول سرلیکونه ، چې په پښتو ، فارسي ، عربي او انګلیسي ژبو لیکل شوي
وو ، له نظره تېر کړل .

ماوې : استاده ! دا خو پوره اتیا شمارې دي ، په نورو څه کوې ؟

- نه ، زه غواړم چې دا ځل ښه دقیق او مستند تاریخ ولیکم ، کېدای شي دا زما اخري
اثر وي او نور راته ژوند دلیکلو مهلت رانه کړي . که ژوندی پاته هم شم ، سترګې مې ورځ په
ورځ له کاره وځي .

- استاده ! خدای دی ستا سیوري زموږ له سره نه کموي ، ته موږ ته هرڅه یې .

هغه مې دکتابتون تر سالونه بدرګه کړ او بیا ترې راووتم .

پوهنځی رانه په دریم صنف کې پاتې شو ، دمونوگراف لپاره راټول کړي کتابونه مې بېرته ملگرو ته وسپارل ، خپلې خواړې او غریبۍ پسې ورک شوم .
کله وزگار ، څه موده مې په بټۍ کې ښخې وهلې ، کله مې موټر خالي کول او په اخره کې راته په یوه کور کې کار پیدا شو .

کور جوړ و ، یواځې یوه خونه په کې نوې جوړېدله . د کور څښتن هر ساعت راباندې گرځېده او هره ورځ به یې ویل : خان صیب ! دا لایبرري (کتابتون) جوړوم . ښه کار به کوې ، چې ژر جوړه شي .

له سره مې دسمنتو ټاټکۍ کوز کړ او سمدلاسه مې بل خالي ټاټکۍ را واخیست او له کوتې را ووتم ، ده چې له لرې نه څارلم غږ یې کړ .

نږدې به مې له سره ټاټکۍ غورځېدلې و ، ماوې : جناب ! سستي مې نه ده کړې ، دادی بیا روان یم .

موسکۍ شو : ستا ایمانداري راته معلومه ده ، راځه !

بیا هم شکي وم ، او هغه دبیکاری ورځې ریاډې شوې ، چې هوټلي په شړقنده باران کې له هوټله ووېستم او په غوصه یې وویل : څه خیرات خو نه دی . دا دریمه ورځ ده چې په قرض یې خورې ، بې ایمانه کابلیه !

زه لا زړه نازړه ولاړ وم ، چې بیایې غږ کړ : ټاټکۍ مې کېښود او ور روان شوم . دکوتې وریې پرانیست او ورسره سم مې خولې پر بدن یخې ولگېدې .

پر مخامخ دیواله دمحمد علي جناح عکس ځړېدلی و ، کینې خواته پرښکلي مېز دځمکې برېښنايي کره ایښې وه ، دمېز پر سر داسې گروپ ځړېدلی و ، چې رڼا ته یې توري څو چنده لوی ښکارېدل .

پر یوه بل مېز درې څلور ډوله عینکې ، چې دمطالعې ، لمر او دوړو دمخنیوي لپاره جوړې شوې وې ، اېښودل شوې وې .

دخونې په بل کونج کې انټرنټ سره وصل کمپیوټر اېښودل شوی و . ما لا ، دخونې نور څیزونه پوره نه وو کتلي ، چې له لاسه یې ونیولم ، پرده یې کش کړه او بیایې ور پرانیست :

دکوتې غولې له باندې ډېر روښانه و ، ټولې المارۍ له کتابونو ډکې وې ، هرې المارۍ ته جلا گروپ لگېدلی و او ځای _ ځای پر دېوالونو دنړۍ نخچې څرېدلې وې .
مخ يې را واړو : گوره داهم گوزاره کوي ، خو غواړم داخل يوه ماډرن لايبرري (modern library) جوړه کړم .

د ليکنو مېز ته يې راغلو ، يوه پاڼه يې ترې راجگه کړه او بيا يې و پوښتل :
څنگه خط پړاو ولی (لوستلی) شي ؟
ما ژر په شگو سپېره لاسونه په کاليو وموښل او بيا يې ترې پاڼه واخيسته . دا دده ديوې تازه څېړنيزې مقالې يوه برخه وه . ومې لوسته يوې جملې ته ډېر ځير شوم ، سر مې پورته کړ ، په فکر کې لاړم .

غږ يې کړ : څنگه ويل يې درته گران شول ؟
ماوې نه ، خو په دې يوه ځای مې شک راغی .
هغه ټول له نظره تېر کړم او بيا يې هغه عينکې چې نازکه ژېړ فرم يې و ، په سترگو کړې .
پاڼه مې هغه ته پر مېز کېښوده او بيا مې هماغه جمله ور وښوده ، ماوې :

کله چې په څوارلسمه صدۍ کې داستعماري او استثماري ځواکونو ترمنځ دهند او خليج دنيولو سيالۍ روانې وې ، اول ځل المانيان نه ؛ بلکې پرتگاليان وو ، چې دهند او فارس خليج ته ورسېدل .

او بل دا لاندې جمله گوره ! دلته هم زه شکمن یم . زما په خيال په (۱۵۰۶ ع) کال کې چې الفونسوالبوکرک له کومې نخچې استفاده وکړه ، هغه د افريقايي سمندر پوه نه وه او نه يې نوم احمد بن وحيد و . بلکې هغه دمشهور عرب سمندر پېژندونکي احمد بن مجيد و ، چې دهغه په مرستې د البوکرک بېړيو دختيځې افريقا دساحلونو ، د فارس دخليج ساحلي سيمو او دهند په ختيځو ساحلونو کې يې لنگرونه واچول ، دسوداگرۍ او ځينې نورې مهمې سيمې يې ونيولې .

هغه بيا زما سپېره مخ او له گردونو ډکې جامې په شکمن نظر وکتلې او له ځايه پورته شو .

دمېز له جعبې نه يې تور فرم والا عينکې را ووبستې ، انټرنټ ته کېناست ، د کتابونو فايل يې پرانيست او بيا يې هماغه کتاب ، چې ده ترې اقتباس کړی و ، پيدا کړ .

شېبه وروسته دسکرین (دکمپیوټر ښيښه) پرمخ د کتاب هماغه برخه راغله .
سړيې و خوځو او بيا يې ورو سترگې راپورته کړې :
ستا تعليم ؟

- هيڅ

- نه ، سمه خبره کوه .

- دنېستی له لاسه رانه دتاريخ د B.A دوره دريم ټولگي کې پاتې شوه .

- هغه څنگه ؟

- داخو زموږ د مشرانو برکت دی ، چې خپلو کې سره جوړ نشول او د سياليو په اور کې زموږ
تعليم ، حيثيت او ابرو برباد شول .

سوړ اسوبلی يې ووېست ، شيبه وروسته يې سترگې پټې شوې او دخوب خپې يې زموږ
مجلس ختم کړ .

خو ورځې مې نور هم همدلته کار وکړ او بيا چې کله ترې وطن ته راتلم ، خو تاريخي کتابونه
يې راکړل .

څه وخت مې کور کې تېر کړ او بيا مې خپل سپين ږيري استاد پر زړه را وگرځېد او له دې
سره سم مې دهغه ، هغه اثر ، چې ده پرې اته مياشتې وړاندې کار پيل کړی و ، په ياد شو .
نوره مې هم سودا زياته شوه ، ماوې خامخابه له چاپه راوتلی وي ، له خپلو راوړو کتابونو
سره ورو روان شوم .

ور مې وټکو ، زلمي زوی يې نيغ دهغه خونې ته وروستم :

استاد ديواله ته ډډه وهلې وه ، مخکې گڼ کتابونه او قلمي نسخې پرته وې ، راپاڅېد .
راوړي کتابونه مې ورکړل ، لاس کې واړول را واړول ، کله به يې سترگو ته ښه نږدې کړل او
کله به يې لرې کړل .

ماوې استاده ! کتاب خو به له خيره چاپ شوی وي ؟ خامخا به دوه ټوکه راکوې ، يو يې
زه اخلم او بل هغه چاته ورکوم چې کتابونه مې ترې راوړي دي .

له دې خبرې سره يې چت ته وکتلې او بيا موسک شو ، انبار کتابونو ته يې لاس ونيو .
لاس يې هماغه شان لړزېده خو ، له خولې يې غبر نه وېسته .

دوه سترگې مې دهغه په خوله نښتې وې او ځواب ته يې منتظر وم .

له اسويلي وروسته يې وويل : بچيه ! مانور کتابونه او مهم اسناد هم پيدا کړل ، تاريخ مې
نيمایي ليکلی و ، چې عينکې مې ماتې شوې ، په دې دريو مياشتو کې مې د نورو عينکو وس
پيدانه کړ او بې عينکو راته څه نه ښکاري .

۱۳۸۰ - د غبرگولي دوهمه

کابل ، کارته اريانا ، د شيرينو ښونځی

سور پاکت

له دېواله يې کوچنی بښېنه يې چوکات ، چې رنگه عکس په کې بند و ، را واخيست ، سترگوته يې مخامخ کړ ، شونډې ښکلولو ته جوړې کړې ، خو نا خاپه شرنگ شو او بيا يې دا سې چيغه له خولې ووتله ، چې ټولو ورمونده کړه .

پر عکس ما تې بښېنې پرې وې او شېو ورته لکه تش کالبوت ناسته وه . کوچنۍ لوري يې تر غاړې لاسونه را تا و کړل او نور غلي ولاړ ول .

رستم ، له ماتو بښېنو عکس را پورته کړ ، په عکس کې هغه دېني لاس پنجه داسې خلاصه نيولې وه ، چې دگوتو او ورغوي دنکريزو سور رنگ يې ښکارېده ، پر ټټر يې ومېنه او بيا يې ميرمن ته سترگې راواړولې : تر او سه خو يې دمرگ خبر نه دی راغلی ؛ له هغه مخکې ته مړه نه شې .

هغې ، لکه چې هيڅ نه وي او رېډلي ، هماغه شان چې ناسته وه او مړې او ښکې يې گډوډې په اننگو را بهېدې .

دا پنځمه ورځ وه ، چې سمیع کورته نه و راغلی . له پلار نه يې سودا گري پاتې وه ، ټوله ورځ په همدې لټه کې و ، خو ما ښام به يواځې دهغه له خيالونه سره راستون شو .

شېو ورو- ورو مړاوې کېده او ورسره يې خوی عادت هم بدلېده ، لمانځه ته به ودرېده ، خو تر خلاصېدو به يې صبر تمام شو ، يو دم به يې له سينې لاسونه پورته او مخ ته به يې ونيول ، خو دعا به يې په نيمايي کې په ساندو بدله شوه .

ټوله شپه ځان سره غږېده ، کله خوبه يې غږ دومره لوړ شو چې بچيانو به يې رڼا بله کړه . سهار له وينېدوسره به يې ، دسمیع پر بوتونو برس وواهه ، دکتا بونو بکسه به يې راو اخيسته او بيا به تر ډېره دهغه له خالي کټ سره په خبر و لگياو ه .

نن سهار ، چې څنگه چای ته کېنا ستل ، د کلا د ور تر شا د موټر سایکل غږ شو ، غږ خوځلې او چت شواو بیا لکه په چټکۍ چې یې تېښته کړې وي ، پسې ورک شو . دسمیع پلار دچای پیاله کېښوده ، په منډه دروازې ته لاړ ، دور مخ ته دټایرونو خا پونه معلو مېدل . نظر یې ورپسې وزغلو خو تر سترگو نه شو . چې څنگه یې ور تره ځمکې ته یې پام شو ، کاغذي پاکټ چې سره خاپونه ورباندې وو ، پروت و .

د پاکټ پرمخ دسمیع نوم داسې لیکل شوی و ، لکه چې خپله یې لیکلی وي ، پاکټ دروند او منځ یې جگ ولاړ و ، په منډه خونې ته راننوت ، کله یې پاکټ او کله یې دمیرمن په لاس کې د ۱۳ کلن زوی عکس ته کتل چې منگول یې خلاصه نیوله وه .

شبو دځاوند په لاس کې پاکټ ته سترگې هکې پکې نیولې وې . پاکټ یې پرانیست ، سور کلوله کاغذ باندې لیکل شوي وو : پیسې رالیرې او که ... چې دجملې پاتې برخې پسې یې کاغذ سپړه ، درب شو اودوه سرې ګوتې دشبو په لمن کې ولوېدې .
کابل _ دزمان خان کلا- دمر غومي اوله ۱۳۸۳

زور کبلن

له شنه سهاره ، دقوې دراتلو اواز ه وه ، دكلي پېغلې او حواني ميرمنې له خپلو ماشومانو او قيمتي شيانو سره ليكه — ليكه دغره په لور روانې وې .

شېبه پس ، كلي له حوانو ښخو او ميرمنو تش شو . مجاهدين يو-يو له خپلو كورونو را وته او د ټوپكو شپيلۍ يې لمر څلولې .
چنار لاندې سره راټول شول ، چا خپلې وسلې پاكولې ، چا شاوورونه ډكول او چا په چانټو گوتې وهلې .

قوماندان ، چې دچنار ډډ ته ډډه وهلې وه ، په خپله ماشينداره يې غوره لته راتېره كړه ، دوه درې ځلې لت راكش كړ او چې هر وار ترې اخوا دېخوا مرمۍ ولوېدې نو بریتونو لاندې موسكى شو .

بېرته يې شاوور كې كېښودې ، قيد يې وواهه ، راکت يې له منځه راجگ كړ او بيا يې وويل :

هلکو! ماڅو كرتو ويلي ، چې ترڅو امر شوى نه وي نو ډزې مه كوئ ، خو تاسو هغه وخت په ځان نه پوهېږئ ، له قوماندې مخكې شاوورونه تش كړئ .
داځل به داسې نه وي ، اوازې دي چې قوه ډېره لويه ده ، كه په تخنيك ونه جنگېږو تباه كېږو .

راکت يې نور هم جگ كړ : اول ډز به دهمده وي او بيا ... لايې خبره پوره كړې نه وه ، چې توريالى راوړاندې شو :

قوماندان صيب ! څو كرتو مې درته ويلي ، داځل چې هر څنگه وي راکت به ماته راکوې او بيا يې خپل پنځه ډزي ټوپک ته ، چې په شپيلۍ كې يې سور خوندي بند و ، لاس ونيو :
زه نور دا اوږده بلانه شم گرځولى . ابله قوه كې مې څو مرمۍ ټانک پرې وويشت ، دكاپر ځوى والله كه پرې خبر وو ، ترڅو ترې شنې لوڅرې پورته نه كړم زړه مې نه يخېږي .
قوماندان خپلو مجاهدينو ته مخ واړو :

توريالی له ډېره وخته راپسې دی . خو ځلې يې راته ويلي ، ښه زړور دی ، خو په راکټ مې زړه نه کېږي . سم راته په سُر برابر نه ښکاري .

هسې نه يا ځان ژوبل کړي او يا مو له دې يوه راکټه خلاص کړي .

توريالي سترگې سرې شوې ، ټولو ته يې بدې - بدې وکتلې او بيایې دستي چانته له تېره خلاصه کړه ، ټوپک يې کېښود او په تلو - تلو کې دگوتې په خوځلو سره وويل : يابه بې سُره توريالی نن خپل سرخوړي اویا به ...

قو ماندان خو غبرونه ورپسې وکړل ، خو ده يواځې (راکټ دې په تاسو مبارک وي) ووې او د ونو په منځ کې ورک شو .

دما سپښين اذانونو ته لا وخت پاتې وه ، چې د شوبلو ډوب - ډوب غږونه راورسېدل . مجاهدينو د د عا لپې پورته کړې او بيا دسترگو په رپ کې ټاکلو ځايونو ته ورسېدل . دهغوی له رسېدو سره سم ، له مخامخ غره ، خو چورلکې را واوښتې او په شاوخوا سيمو يې دسکروټو باران جوړ کړ .

خو دورې يې ووهلې او بيا بېرته له سترگو پناه شوې . دټانگونو غبرونه رانږدې شول ، سړک ته د نږدې کورونو ښيښې په جړېدو شوې .

توريالي هم له خپل زورگيلن سره ، ځان ور رسولی و او له سړک نه لاندې بوټو کې پټ و . دکتار د اول سر ټانگونه او خو پوځي موټر تېر شول ، خو لا يو څر ټانگ له دوه موټر و سره پاتې و ، ورو - ورو رانږدې کېدل او دتوريالي وينه هم په خوتېدو وه . لا پناه شوي نه وو ، چې دراکت ډز نږدې غره داسې په شوق بدرگه کړ ، تا به وې د ده هم په خپله لمن کې سورمخو يرغلگرو ته زړه ډک و .

ورپسې دماشيندارو غبرونه پورته شول ، ځينې موټر به خو گامه په يوه ډډه روان وو او بيا به په گړنگونو کې ورک شول .

له پوځي موټرو شېبه په شېبه شنې لوڅرې پورته کېدې او پر سړک يې خولې لگولې . ورپسې ټانگانو کې ناستو کسانو ، چې دخپل سره انقلاب د پرمختگ ضد عناصر يې تورو کندو ته لېږل ، نو ويشتل شوي موټر او شوبلې يې کندو ته غورځول او په تېښته کې يې د پرمختگ لاره ځانته اواروله .

شېبه وروسته ، دسړک دواړه غاړې له اوسپنيزو خوليو او اوږدو چرمي موزو ډکې شوې . د مجاهدينو د گڼو گروپونو له خوا ډزې روانې وې ، شنو لوگيو يو بل اسمان جوړ کړی و .

وروستی ټانګ زړه نازړه توريالي خواته راوړسېد ، خو چې کله يې په هوا کې دلوګيو ننداره وکړه ، چينونه يې سست شول ، دمخې تاو ولو په لټه کې شو . توريالي حوصله بايلوله ، دتکبير له زړه لږزونکي غږ سره پرې ور وخوت ، گېلن نه يې سرپوښ لرې کړ ، راتيت يې کړ او بيا له اور لگيت نه پلټه راووبسته .

په ټانګ کې ناستو کسانو ، چې له خلاص سره دا ننداره وکړه ، سترگې سپينې واوښتې ، دلاسونو په جگولو سره يې د (دوست!) (دوست!) چيغې پورته کړې . توريالي ، چې دگيلن خوله يې هماغه شان ټيټه نيولې وه ، په اشاره يې ټانګ ته له سړکه نه دکوزېدو امر وکړ .

ټانګ لاندې پټيو کې ودرېد او په ټانګ کې ناست درې واړه کسان ، چې لاسونه يې جگ نيولي وو له هغه سره کلي ته راغلل .

مازيگر لمر په پرېوتو وو ، چې ډزې غلې شوې ، دقوې پاتې کسانو او موټر په تېښته ځانونه ولايت ته ورسول ، شېبه پس خر پر مجاهدين ، چې پر شونډو يې دغورور موسکا خوره وه ، له نوو ماشيندارو او لاس تړلو سور مخو سره را ورسېدل .

د قوماندان ، چې په پټي کې په ټانګ سترگې ونښتې ودرېد ، راکټ پسې سترگې وگرځولې ، خو چې کله يې توريالي له نوو کسانو او کليوالو سره وليد ، مخکې راغی ، توريالي پرې غږ کړ :
قوماندان صيب! ودې ليد بې سړه توريالي ؟

قوماندان او مجاهدين هک پک وو ، ناستو درې واړو هم هرچاته شنې سترگې اړولې او لږزېدل .

قوماندان يو ځل بيا ، په پټي کې ولاړ ټانګ او توريالي ته وکتل او لايې پوښتنه نه وه کړې ، چې هغه ټوله کيسه تېره کړه .

قوماندان نور هم ورنږدې شو : ښه نو په دې لنډ او تنګ وخت کې دې پټرول له کومه کړل ؟

توريالي له خدا شين شو ، گيلن يې پر سر واړو او چې ، کله يې ترې دوه درې غټ غږپونه وکړل نو د سور مخو رنگونه لاپسې سره شول ، يوبل ته يې مړې وکتلې او سرونه يې ښکته واچول .

بې کوره

په څه خواړه د دروازې ټکاري دباد او باران له شوره ، تر خونې را ورسېد . مخامخ دېوالي ساعت ته مې وکتلې ، نن ورځ يې هم رانه ټوله خوړلې وه .

بيا ټکاري شو ، خادر مې له ځانه را تاو کړ ، د دروازې له درزونو رڼا ښکاره شوه ، د وره تر شا مريم ترور له دوه وړو لورگانو سره ولاړه وه . اوارې رپرېدلې ، کوټې ته مې ر اوستې .

تابه وې ژړا يې موږ ته ساتلې وه ، له کېناستو سره سم يې چيغې پيل کړې ، وړو نجونو هم سرونه پر زنگنو کېښودل او سلکيو ونيولې .

د دهغې شونډې بيا ورپېدې خو موږ مې ترې مخکې شوه : مريم ! تېره جمعه دې هم کور کې شور و او نن هم ، خبره څه ده ؟

هغه لکه چې همدې پوښتنې ته په تمه وه ، ژر يې ځواب ورکړ : دکور دځاوند له لاسه ، هغه وخت هم کرايې پسې راغلي و او نن خويې وويل ، چې که کرايه دې را نکره نو له کوره به دې وشړم .

خپلو لور گانو ته يې مخ واړو : په ماخو دنيا تېره ده ، په دغو يتيمانو مې زړه سوزي ، دچا په کورونو به يې گرځوم ؟

شېبه وروسته يې دسلکيو له بدرگې سره ووي : خدايه ! په شته کورکې دې بې کوره کړم او له دې سره يې نيمکېنه سترگې چت ته ونيولې او سر يې پر تکیه کېښود .

دهغې شونډې ورو — ورو رپېدلې او دسترگو له کونجو يې گډې وډې اوښکې را روانې وې . ماسترگې په مريم نښلولې وې ، خو په ذهن کې مې دهغې دغې جملې (خدايه ! په شته کور کې دې بې کوره کړم) ته ځوابونه لټول .

خپلې کوتې ته لارم او ترڅو چې وینم وم ، د هماغې جملې په اړه مې سو چونه کول : ښه ، چې کور لري نو ولې کرایي اوسېږي ؟ خپل کور ته ولې نه ځي ، ترڅو به داسې در په در وي او ... ؟ ؟

سبا چې څنگه له ښونځي راغلم ، مريم دخپل کور دروازې مخ ته ، چې زموږ دکور مخامخ وه ، ولاړه وه . غږ يې کړ : زويه ! تاته په تمه وم . نن به راسره زموږ تر کوره ملتيا ونه کړې ؟ ما چې دهغې کورته له پخوا سودا وه ، د ولې نه ، په ويلو مې په منډه کتابونه دخونې منځ ته گوزار کړل او بېرته را ووتم .

څلور واړه ، له موټره کوز شوو ، دکوڅې دواړه خوا ديوالونه سوري — سوري وو ، په هر دېواله گوليو داسې خولې لگولې وې ، تا به وې جگړه مارو له خپلې خاورې سره هم دښمني درلوده .

د کوڅې پر يوه ديواله د (زموږ جهاد ادامه لري) جمله ليکل شوې وه ، د يوه ستر کور مخ ته له شگو ډکې بوجۍ يو پر بل لپاسه اېښودل شوې وې . د بوجيو په منځ کې يو ځوان ، چې برگ دستمال يې په غاړه کې و ، مخاېره په لاس ولاړ و . بل له ځانه دمرميو شريدونه تاو کړي وو او د زیکو يو توره شپيلۍ لکه وږی مار تاوېده را تاوېده .

له مخامخ کوره دبارودو او له دې پوستې نه دچرسو لوگي داسې پورته کېدل ، تابه وې خپل وطن په نشه کې ورانوي .

له کوڅې ووتو ، چې څنگه ميداني ته ورسېدو ، مريم گړندۍ شوه ، لکه څوک چې ورته غبرونه کوي ، همداسې چټک روانه وه ، يودم يې گامونه سست شول ، کېناسته ، لونې يې سرته ودرېدې . له دواړو لاسونه يې ونيوله او را جگه يې کړه . په بې دروازې کور ننوتو ، او سمدلاسه مو په دوه غبرگو قبرونو نظر ولگېد ، دقبرونو له پاسه وچ واښه باد رپول او ديوه له پاسه د ماتو بنگريو ټوټې پرتې وې .

مريم ، د مخامخ کوتې چې نيم دېوال يې رنگ شوی و او له سوري بام نه پرې دلهر پلوشي غوړېدلې وې ، لاس ونيو . لاس يې هماغه شان په هوا کې رېږدېده ، په خبرو لگياشوه :

دهمدې کوتې په رنگولو زوی او پلار لگیاوو ، د زوی مې د واده نېټه نږدې وه . یو دم انگر سره لڼه شو . له همدې کوتې تور لوگي پورته شول . ورمندې مې کړه ، هغه دواړه لکه تازه حلال شوي مالونه په خپلو وینو کې شتېدل .

له دې خبرې سره یې پښې سستې شوې د دواړو قبرونو منځ کې کېناسته ، مخ یې را واړو : بچیه !

ډېره بده ورځ وه ، دکابل په هر کوڅه کې سور اوربادېده ، د گاونډیو په مرسته مې همدلته خښ کړل .

هغې نورې کېسې هم کولې خو ، خوله یې وچه شوه ، په هماغه قبر چې د ماتو بنگریو ټوټې پرې پرتې وې سرکېښود او له سترگو یې داسې او ښکې روانې شوې ، تا به وې و چ و اښه خړوبوي .

کابل — د زمانخان کلا ، د ۱۳۸۴ کال د سلواغې دوهمه

چنار څنگه مات شو؟

دموټر له یو ناڅاپي بړیک سره ، د ناستو کسانو خولې پر څو کیو ولگېدې ، د خیر چیغه ، لکه د سکرټ لوگی په موټر کې تا وه را تاوه شوه . دموټروان سترگې په وړه بڼینه کې ښکاره شوې .

پرسرک ولاړ کس ، چې کلاشینکوف یې اوږه کې بند و ، د څنډې ته کېدو اشاره وکړه او بیا په بېره موټر ته راو خوت.

دهغه دښویه پلن مخ په پورتنۍ برخه کې ، یوازې له یوې تورې زخې دوه درې تاره وېښتان را څرېدلي وو ، په بیر و او دوړنو سر یې تور دستمال راتا و کړی و. وړې او تنګې سترگې یې هغه وخت لا پسې تنګې شوې ، چې کله یې د ټوپک په شپېلۍ یوتن وسیخه.

ټول غلي وو ، موږ نه وړاندې درې موټرنور هم ولاړ وو ، دموټرو تر مخه پر سړک زنځیر تېر و او تر زنځیر لاندې د ټانګ چین نه پوله جوړه شوې وه .

دواړو خواو ته گوته په ماشه کسان ولاړ وو .

زمونږ موټر هم ورو- ورو دواړو موټرو تر څنګ ودرېد ، دوه وسلوال چې مخامخ یې شني چانټې تړلې وې ، راپورته شول .

دواړو دټوپکو شپېلۍ ناستو کسانو ته نیولې وې او موږ لکه دښکار یانود ډنډ بوتان غلي ناست وو.

زما خواته پریوې څوکۍ دسپین ږیري سره جوخت یو تنګی ځوان ، چې اینه داره واسکت یې په تن او نیمکله خولۍ یې پرسر وه ، ناست و. شونډې یې تلې او راتلې او سترگې یې په رپا وې . کله یې چت اوکله یې خپلو زنگنونو ته کتلې .

شبهه پس یې د ټوپک میله په اوږه ونښته ، او وارونه خو پرې هغه وخت زیات شول ، چې کله یې له خولې د (وه خدایه !) کلمه ووته .

هغه ټولوته ډنډ سترگې را واړولې ، خو هیڅا ورته پرته له سترگو ټیټولو نورځواب ورنه کړ .
دکنډاغونو او لغتو په وهلو یې له موټره ښکته کړ .
سړک نه وړاندې پرکت غټ پرېر سړی ، چې کټ نه یې ډډې راوتلې وې ، یو بغله پروت و .
پرمېز یې دتومانچې ترڅنګ دسګرتو قوټۍ ایښې وه ، کټ نه خو ګامه وړاندې اته - نهه کسان
دپښو پرسر ناست او سترگې یې پرځمکه ښلولې وې .

دی یې دکت مخ ته ورته ودراره ، پرېر سړي ښکته پورته ور وکتلې او بیایې تو مانچه دښي لا
س په گوته کې په څرخېدو شوه . دنوم پو ښتنه یې ترې وکړه ، په خبره یې پوه نه شو ، غلی
ولاړ و ، خو دواړه سترگې یې دهغه په تو مانچه ښتې وې ، هغه بیا پرې غږ کړ . ده ورو وویل
: (چنار) ددې نوم په اورېدو لکه وړۍ تمساح په کټ کې تاورا تاو شو ، لاس یې دهغه تر
ګریوانه ور ورساوه او بیا یې له یوه ټکان سره په ناستو کسانو وغورځاوه .
خپلو ملګرو ته یې څه وویل او بیا سمدلاسه یې دهغو لرګیو ډېرۍ ته ودراره ، چې لایې پر
څوکو د دیوالونو وچې شوې خټې ښتې وې .

هغه لکه په لرګي چې بدل شوی وي ، غلی ولاړ و خو ، چې پوه شو ، دلرګیو ماتولو امرورته
شوی تېر پسې یې سترگې ګرځولې .
پر کټ ناست سړي تر سترگو لاندې څاره ، زړه یې تنګ شو ، له کټ نه یې توپ کړ ، په یوه
لغته یې پر لرګیو خطا کړ ، هغه ورو وویل : قومانندان صیب تېر نه شته ، څنګه یې مات کړم
؟

هغه نور هم تورشو ، په غوسه یې ووبل (زبان ته میبروم) اوبیا یې په خوله لغته ورکړه ،
پرسمتي لښتي یې پرمخې وغورځاوه ، غټه تیر ه یې په دواړو لاسونو را پورته کړه او بیا تر څو
چې مو ، سترگې پټولې ، له یوې لنډې چیغې سره مو دهډکو کړچهار واورېد .

۱۳۸۴ ، د ثور ۲۷ مه

کابل ، دزمان خان کلا

د ترهگر د ليکوال لنډه پېژندنه :

محمد نيمان دوست د خداى بښلي خيرالله خان زوى ، په ۱۳۵۴ كال كې د لغمان د الينگار ولسوالۍ د كوخې كلي په پاس كلا كې پيدا شوى دى .

نوموړى لا ښوونځي ته د تلو نه و ، چې له كورنۍ سره د سرو يرغلگرو او د هغوى د ګوډاګيانو له شره پاكستان ته مهاجر شو .

دوست ، هملته د ښوونځي په ور پل كېښود او په ۱۳۷۰ كال كې د هريپور په پند غالي كې له النصر ليسې څخه فارغ شو .

په ۱۳۷۱ كې د دعوت او جهاد پوهنتون د ادبياتو پوهنځي په پښتو څانګه كې شامل شو او بيا يې داخر كال اخري سمسټر په ۱۳۷۶ كال كې ، په كابل پوهنتون كې پاى ته ورساو .

نوموړي د ښوونځي په دوره كې شعر ليكلو او د پوهنتون په دوره كې كيسې ليكلو باندې پيل كړى دى .

د ترهگر په نوم ټولګه يې لومړى چاپي اثر دى .

د دوست كوچينوالى په جلا وطنۍ او د ځوانۍ لومړي كلونه يې ، په داسې وخت كې تېر شوي چې په كابل كې د واک په سر كورنۍ جګړه توده روانه وه .

دوست ، د سره پوځ د وحشتونو كيسې اوريدلي او له هغه وروسته د ولس نورې بدبختۍ خپله ليدلي دي .

همدا لامل دى چې كيسه او شعر يې دواړه په يوه نه يوه ډول غمجن حالت بيانوي .

له لومړۍ ټولګې يې ښكاري ، چې كه ژوند ور سره وفا وكړي نو د ډېرو ښو هنري اثارو تمه ترې كېداى شي .

عبدالمعید هاشمي

په عمر او قلم يې برکت شه

مھتر لام ، د ۱۳۸۵ كال د مرغومي دوهمه